

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 12. maja 2011*

V združenih zadevah T-267/08 in T-279/08,

Région Nord-Pas-de-Calais (Francija), ki jo zastopata M. Cliquennois in F. Cave-don, odvetnika,

tožeča stranka v zadevi T-267/08,

Communauté d'agglomération du Douaisis (Francija), ki jo zastopata M. Y. Benjamin in D. Rombi, odvetnika,

tožeča stranka v zadevi T-279/08,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopata C. Giolito in B. Stromsky, zastopnika,

tožena stranka,

* Jezik postopka: francoščina.

najprej zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije Evropskih skupnosti C(2008) 1089 konč. z dne 2. aprila 2008 o državni pomoči C 38/2007 (ex NN 45/2007) Francije za Arbel Fauvet Rail SA, nato zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2010) 4112 konč. z dne 23. junija 2010 o državni pomoči C 38/2007 (ex NN 45/2007) Francije za Arbel Fauvet Rail,

SPLOŠNO SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi L. Truchot (poročevalec), predsednik, M.E. Martins Ribeiro, sodnica, in H. Kanninen, sodnik,

sodna tajnica: C. Kristensen, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 11. novembra 2010

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

- ¹ Družba Arbel Fauvet Rail (v nadaljevanju: AFR) s sedežem v Douaiu v Franciji je proizvajalka železniških tirnih vozil za uporabo na industrijskih tirih.

- 2 Région Nord-Pas-de-Calais (v nadaljevanju: regija NPDC) in Communauté d'agglomération du Douaisis (v nadaljevanju: CAD) sta 4. julija 2005 tej družbi dodelili predplačili v znesku 1 milijon EUR vsaka po 4,08-odstotni letni obrestni meri, ki ju je bilo treba vrniti v polletnih odplačilih v treh letih od 1. januarja 2006.
- 3 Komisija Evropskih skupnosti je zaradi vložene pritožbe francoske organe zaprosila, naj ji pošljejo informacije o teh ukrepih. Francoski organi so na to odgovorili z dopisi z dne 27. aprila in 24. oktobra 2006 ter 30. januarja in 6. junija 2007.
- 4 Komisija je z dopisom z dne 12. septembra 2007 Francosko republiko uradno obvestila o odločitvi, da bo začela formalni postopek preiskave na podlagi člena 88(2) ES (v nadaljevanju: odločitev o začetku postopka).
- 5 Odločitev o začetku postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 24. oktobra 2007 (UL C 249, str. 17). Komisija je zainteresirane strani pozvala k predložitvi pripomb o zadevnih ukrepih.
- 6 Komisija je z dopisi z dne 12. oktobra ter 18. in 19. decembra 2007 prejela pripombe francoskih organov. Pripomb zainteresiranih strani ni prejela.
- 7 Komisija je z odločbo C(2008) 1089 konč. z dne 2. aprila 2008 o državni pomoči C 38/2007 (ex NN 45/2007) Francije za AFR (UL L 238, str. 27, v nadaljevanju: prvotna odločba) odločila, da predplačili, ki sta ju dodelili regija NPDC in CAD, pomenita državno pomoč. Ker je šlo za posojilo, dodeljeno podjetju v težavah, katerega vračilo

ni bilo zavarovano s poroštvi, je Komisija menila, da je znesek te pomoči enak razliki med dejansko zaračunanimi obrestmi in obrestmi, kot bi jih upravičeno podjetje lahko plačalo, če bi dobilo enako posojilo na zasebnem trgu.

- 8 Komisija je ugotovila, da državna pomoč Francoske republike za družbo AFR ni združljiva s skupnim trgov. Na podlagi tega je odredila, da mora Francoska republika pomoč skupaj z obrestmi izterjati od upravičenca.

Postopek in nova dejstva med postopkom

- 9 Regija NPDC in CAD sta 11. in 17. julija 2008 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili tožbi T-267/08 in T-279/08 sprva zaradi predloga za razglasitev ničnosti prvotne odločbe.
- 10 Regija NPDC je v repliki predlagala združitev zadev T-267/08 in T-279/08. Komisija temu predlogu ni nasprotovala in CAD ga je podprla.
- 11 Predsednik šestega senata Splošnega sodišča je s sklepom z dne 19. februarja 2009 na podlagi člena 50(1) Poslovnika Splošnega sodišča odločil, da se zadevi T-267/08 in T-279/08 združita za ustni postopek in izdajo sodb.

- 12 Komisija je 23. junija 2010 prvotno odločbo umaknila, ker glede na sodbo Splošnega sodišča z dne 3. marca 2010 v združenih zadevah Freistaat Sachsen in drugi proti Komisiji (T-102/07 in T-120/07, ZOdl., str. II-585, v nadaljevanju: sodba Biria) ni bila pravno zadostno obrazložena v zvezi z izračunom zneska pomoči.
- 13 Prvotna odločba je bila nadomeščena z Odločbo Komisije C(2010) 4112 konč. z dne 23. junija 2010 o državni pomoči C 38/2007 (ex NN 45/2007) Francije za AFR (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), s katero je Komisija po eni strani potrdila nezdržljivost te pomoči s skupnim trgom, po drugi strani pa je Francoski republiki odredila, naj navedeno pomoč skupaj z obrestmi izterja od upravičenca.
- 14 Regija NPDC in CAD sta 23. avgusta 2010 v pripombah, ki sta jih predložili po sprejetju izpodbijane odločbe, po eni strani navedli, da kljub umiku prvotne odločbe ne nameravata odstopiti od prvotnih predlogov iz tožb, po drugi strani pa sta zahtevali, naj se jima dovoli spremeniti predloge tako, da se bosta tožbi nanašali tudi na izpodbijano odločbo.
- 15 Komisija je na pripombe, ki sta jih tožeči stranki predložili 23. avgusta 2010, odgovorila 27. septembra 2010. Odrekla se je predlogu, naj se tožečima strankama naloži plačilo stroškov, in predlagala, naj vsaka stranka nosi svoje stroške.
- 16 Sodnik poročevalec je bil po spremembi sestave senatov Splošnega sodišča razporejen v osmi senat, zato je bila obravnavana zadeva dodeljena temu senatu.

- 17 Splošno sodišče (osmi senat) se je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek, in je v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 Poslovnika tožečima strankama in Komisiji postavilo pisna vprašanja. Te so nanje odgovorile v predpisanem roku.
- 18 Stranke so na obravnavi 11. novembra 2010 podale ustne navedbe in odgovorile na ustna vprašanja Splošnega sodišča.

Predlogi strank

- 19 Regija NPDC v zadevi T-267/08 Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- razglasi ničnost izpodbijane odločbe;
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

- 20 CAD v zadevi T-279/08 Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- razglasi ničnost izpodbijane odločbe;
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

21 Komisija v zadevah T-267/08 in T-279/08 Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- tožbi zavrne kot neutemeljeni;
- vsaki stranki naložilo plačilo lastnih stroškov.

Pravo

A – Postopkovne posledice umika prvotne odločbe in njene nadomestitve z izpodbijano odločbo

22 Kot izhaja iz točk 12 in 13 zgoraj, je bila prvotna odločba po vložitvi tožb umaknjena in nadomeščena z izpodbijano odločbo. Tožeči stranki sta zahtevali, naj se jima dovoli spremeniti prvotne predloge tako, da se bo s tožbama predlagala razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe.

23 Glede tega je treba opozoriti, da če odločbo v postopku nadomesti odločba, katere predmet je enak, je to treba šteti za nov element, ki tožeči stranki omogoča, da prilagodi predloge in tožbene razloge. Bilo bi namreč v nasprotju z dobrim izvajanjem sodne oblasti in zahtevo po ekonomičnosti postopka, če bi tožeča stranka morala vložiti novo tožbo. Poleg tega bi bilo nepravilno, če bi lahko zadevna institucija, da bi nasprotovala pripombam iz vloge, predložene sodišču Unije zoper eno odločbo, prilagodila izpodbijano odločbo ali jo nadomestila z drugo in se med postopkom

sklicevala na to spremembo ali na to nadomestitev, da bi drugi stranki onemogočila razširitev predlogov in tožbenih razlogov, ki so obstajali pred zadnjo odločbo, ali vložitev dodatnih predlogov in tožbenih razlogov zoper njo (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 12. decembra 2006 v zadevi Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran proti Svetu, T-228/02, ZOdl., str. II-4665, točka 28 in navedena sodna praksa).

- 24 V obravnavanem primeru je torej treba po eni strani ugotoviti, da so prvotni predlogi tožečih strank za razglasitev ničnosti prvotne odločbe zaradi nadomestitve te odločbe z izpodbijano odločbo postali brezpredmetni, tako da o njih ni treba več odločati, in po drugi strani ugoditi novim predlogom tožečih strank, navedenim v točki 14 zgoraj, naj se šteje, da se z njunima tožbama predlaga razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, in naj se strankama dovoli, da glede na novo dejstvo preoblikujeta svoje predloge, tožbene razloge in trditve, kar pomeni, da lahko predložita dodatne predloge, tožbene razloge in trditve.

B – Predlog za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe

- 25 Tožba T-267/08 obsega sedem tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve. Drugi tožbeni razlog se nanaša na kršitev pravice do obrambe ter načel kontradiktornosti, enakosti, dobrega upravljanja, spoštovanja ustavne identitete držav članic in varstva upravičenih pričakovanj. Tretji tožbeni razlog se nanaša na očitno napako pri presoji v zvezi z neupoštevanjem pravne posebnosti organa, ki je pomoč dodelil. Četrty tožbeni razlog se nanaša na kršitev člena 107(1) PDEU. Sestavljata ga dva dela, ki se nanašata na napačno presojo v zvezi z izvorom sredstev in napačno opredelitev družbe AFR kot podjetja v težavah. Peti tožbeni razlog se nanaša na napačno presojo v zvezi z domnevno ugodnostjo, ki naj bi jo družbi AFR prinesli vračljivi predplačili. Šesti tožbeni razlog se nanaša na napačno

presojo zneska pomoči. Sedmi tožbeni razlog se nanaša na kršitev pravice do obrambe v okviru sodnega postopka in zlorabo pooblastil.

- ²⁶ Tožba T-279/08 obsega štiri tožbene razloge. Prvi tožbeni razlog se nanaša na kršitev pravice do obrambe in načela kontradiktornosti. Drugi tožbeni razlog se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve. Tretji tožbeni razlog se nanaša na napačno presojo v zvezi s pojmom podjetja v težavah. Četrty tožbeni razlog se nanaša na napačno presojo v zvezi s pojmom državnih sredstev.
- ²⁷ CAD je na obravnavi navedla še peti tožbeni razlog, ki se nanaša na očitno napako pri presoji Komisije v zvezi z neobstojem poroštev za zavarovanje vračljivih predplačil.

1. Dopustnost petega tožbenega razloga iz zadeve T-279/08

a) Trditve strank

- ²⁸ CAD je na obravnavi trdila, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker je menila, da sta bili sporni vračljivi predplačili dodeljeni brez vsakršnih poroštev za zavarovanje njunega vračila. CAD naj bi nakazilo predplačila namreč pogojevala z nepreklicno združitvijo družb AFR in Lormafar, ki jo obvladuje družba Arbel SA. Ta združitvev naj bi glede na povečanje obsega izterjave dolgov, ki bi ga to prineslo upnikom, pomenila jamstvo.

- 29 Komisija je na obravnavi trdila, da je treba ta tožbeni razlog razglasiti za nedopusten, ker je bil naveden prepozno. Podredno je trdila, da pogoja za nakazilo predplačila, na katerega se sklicuje CAD, pravno ni mogoče enačiti z jamstvom in da nakazilo spornih predplačil ni bilo pogojeno z nikakršnim poroštvom.
- 30 CAD je v odgovor na nedopustnost, na katero se je sklicevala Komisija, trdila, da je zadevna trditev navedena v točki 30 njene tožbe in da je bil navedeni pogoj pojasnjen v poročilu o razpravi sveta CAD z dne 24. junija 2005, ki sestavlja prilogo A.2 k njeni tožbi.

b) Presoja Splošnega sodišča

- 31 Treba je opozoriti, da mora tožba v skladu s povezanimi določbami členov 44(1)(c) in 48(2) Poslovnika vsebovati predmet spora in kratek povzetek navedenih tožbenih razlogov ter da navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom.
- 32 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da tožeča stranka v nasprotju s svojimi trditvami tega tožbenega razloga ni navedla v tožbi. V točki 30 tožbe je namreč navedeno samo, da je CAD sporno predplačilo odobrila „pod določenimi pogoji“, ne da bi se trdilo, da se je nepreklicna združitev družb AFR in Lormajer kot eden od pogojev štela za jamstvo in da naj bi Komisija zato storila očitno napako pri presoji, ker je menila, da vračilo predplačil ni bilo zavarovano s poroštvi. Poleg tega so v poročilu o razpravi sveta CAD, ki je vključeno v prilogo A.2 k tožbi, pojasnjeni samo pogoji za nakazilo predplačila, ne da bi bilo navedeno kakršno koli poroštvo za zavarovanje vračila navedenega predplačila, zato ga nikakor ni mogoče razumeti kot ubeseditev

tega tožbenega razloga. Treba je še dodati, da tožeča stranka tega tožbenega razloga ne navaja niti v zahtevi za prilagoditev predlogov in tožbenih razlogov, navedeni v točki 14 zgoraj.

³³ Prav tako tožeča stranka ne trdi, da navedeni tožbeni razlog temelji na pravnih in dejanskih okoliščinah, ki naj bi se pojavile med postopkom.

³⁴ V skladu z določbami Poslovnika iz točke 31 zgoraj je zato treba tožbeni razlog, ki se nanaša na očitno napako pri presoji v zvezi z neobstojem poroštev za zavarovanje vračila predplačil in je bilo navedeno na obravnavi, zavreči kot nedopusten.

³⁵ Podredno in tudi če bi se lahko ta trditev štela za dopolnitev predhodno navedenega tožbenega razloga in kot taka za dopustno (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 19. maja 1983 v zadevi Verros proti Parlamentu, 306/81, Recueil, str. 1755, točka 9, in z dne 22. novembra 2001 v zadevi Nizozemska proti Svetu, C-301/97, Recueil, str. I-8853, točka 169), jo je treba vsekakor zavrniti. Pogoj za nakazilo predplačila, ki ga je odobrila CAD, in sicer združitev družb AFR in Lormaffer, namreč CAD ne daje prednosti pred drugimi upniki družbe AFR. Ne šteje se niti za zavezo, ki bi jo tretja oseba sprejela do CAD, niti za dodelitev pravice do prednostnega poplačila CAD. Tega pogoja torej ni mogoče šteti za poroštvo za zavarovanje vračila navedenega predplačila. Komisija tako v zvezi s tem ni storila očitne napake pri presoji.

2. Prvi tožbeni razlog v zadevi T-267/08 in drugi tožbeni razlog v zadevi T-279/08: kršitev obveznosti obrazložitve

a) Trditve strank

³⁶ Regija NPDC trdi, da je izpodbijana odločba pomanjkljivo obrazložena. Najprej naveda, da je Komisija pomoč, dodeljeno AFR, preučila skupaj in povezano, saj jo je štela za eno pomoč, in ne za dve ločeni pomoči, ki sta ju dodelili regija NPDC na eni strani in CAD na drugi.

³⁷ Trdi, da je obrazložitev glede pomoči, ki jo je dodelila CAD, napačna, ker je Komisija v točki 18 obrazložitve prvotne odločbe navedla, da so pomoč dodelile občine v okviru CAD. CAD naj bi bila upravno in proračunsko neodvisna javna ustanova, ki je pravno ločena od občin, ki jo sestavljajo, s katero je mogoče skleniti pogodbeno razmerja ter ki ima lastne pristojnosti in lastno davčno ureditev. Obrazložitev domnevne pomoči, ki so jo dodelile navedene občine, naj bi bila torej brezpredmetna, kar naj bi pomenilo, da pomoč, ki jo je dodelila CAD, ni obrazložena. Komisija naj z odpravo napake iz točke 18 obrazložitve prvotne odločbe v točki 27 obrazložitve izpodbijane odločbe te formalne pomanjkljivosti ne bi odpravila, ker te spremembe opredelitve ni pojasnila.

³⁸ Na podlagi načela nedeljivosti obrazložitve naj bi bilo zato treba šteti, da ni bil obrazložen niti regionalni del pomoči.

- 39 Podredno, če bi Splošno sodišče menilo, da je obrazložitev mogoče razdeliti, naj bi to pomenilo, da je pomanjkljivo obrazložen regionalni del pomoči, saj se je položaj družbe AFR presojal na podlagi skupnega zneska pomoči v višini 2 milijona EUR. Presoja pojma ugodnosti za podjetje naj bi torej temeljila na napačni podlagi.
- 40 CAD trdi, da je bila v izpodbijani odločbi in tudi v prvotni odločbi pomanjkljivo obrazložena metoda, ki se je uporabila za izračun zneska pomoči na podlagi povečanja referenčne obrestne mere za 800 bazičnih točk (v nadaljevanju: premija za tveganje). Komisija naj bi se namreč po eni strani sklicevala na prvotno odločbo in po drugi strani na svoje sporočilo 2008/C 14/02 o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, str. 6, v nadaljevanju: sporočilo iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah). Prvotna odločba naj bi bila po eni strani umaknjena zaradi pomanjkljive obrazložitve izračuna navedene premije, po drugi strani pa naj samo sklicevanje na upoštevna besedila, brez vsakršne pojasnitve zadevnega položaja, na podlagi katerega bi bilo mogoče preveriti upoštevnost analize, v skladu s sodno prakso ne bi zadostovalo, saj naj Splošno sodišče ne bi moglo preveriti veljavnosti uporabljenih metode za izračun povečanja obresti.
- 41 CAD v repliki še trdi, da je Komisija skupaj in povezano preučila mehanizem vračljivih predplačil, dodeljenih družbi AFR, čeprav naj bi v resnici šlo za ločeni predplačili.
- 42 Komisija predlaga, naj se ta tožbena razloga zavrmeta.

b) Presoja Splošnega sodišča

- 43 Treba je opozoriti, da je glede na sodno prakso obseg obveznosti obrazložitve odvisen od zadevnega pravnega akta in okoliščin, v katerih je bil ta sprejet. Obrazložitev mora

jasno in nedvoumno izražati utemeljevanje institucije, tako da se lahko na eni strani zadevne osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa, da lahko branijo svoje pravice in preverijo, ali je odločitev utemeljena, in da lahko na drugi strani sodišče izvaja nadzor zakonitosti. Ni treba, da se v obrazložitvi podrobno navedejo vse upoštevne dejanske in pravne okoliščine, ker se vprašanje, ali obrazložitev izpolnjuje zahteve iz člena 296 ES, ne nanaša le na besedilo tega člena, ampak tudi na njegov okvir in vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje. Komisija zlasti ni dolžna sprejeti stališča do vseh trditev, ki so jih pred njo navajale zadevne osebe, temveč zanjo zadošča, da navede dejstva in pravne ugotovitve, ki so bistvene za odločbo (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 15. junija 2005 v zadevi Corsica Ferries France proti Komisiji, T-349/03, ZOdl., str. II-2197, točke od 62 do 64 in navedena sodna praksa).

⁴⁴ Poleg tega je lahko odločba obrazložena na kratko, če je bila sprejeta v okoliščinah, ki so bile zadevni osebi dobro znane (sodbi Sodišča z dne 26. novembra 1975 v zadevi Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique in drugi proti Komisiji, 73/74, Recueil, str. 1491, točka 31, in z dne 30. septembra 2003 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-301/96, Recueil, str. I-9919, točki 89 in 92).

⁴⁵ Treba je opozoriti tudi na sodno prakso, v skladu s katero obveznost obrazložitve pomeni bistveno procesno zahtevo, ki jo je treba ločiti od vprašanja utemeljenosti obrazložitve, pri kateri gre za vprašanje vsebinske zakonitosti spornega akta (sodba Sodišča z dne 22. marca 2001 v zadevi Francija proti Komisiji, C-17/99, Recueil, str. I-2481, točka 35, ter sodbi Splošnega sodišča z dne 12. novembra 2008 v zadevi Evropaiki Dynamiki proti Komisiji, T-406/06, neobjavljena v ZOdl., točka 47, in z dne 20. maja 2009 v zadevi VIP Car Solutions proti Parlamentu, T-89/07, ZOdl., str. II-1403, točka 63). Očitki in trditve, s katerimi se prereka utemeljenost tega akta, so zato brezpredmetni v okviru tožbenega razloga pomanjkljive ali nezadostne obrazložitve (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 12. septembra 2007 v zadevi Olympiaki Aeroporja Ypiresies proti Komisiji, T-68/03, ZOdl., str. II-2911, točka 79, in zgoraj v točki 12 navedeno sodbo Biria, točka 210).

Prvi tožbeni razlog v zadevi T-267/08

- ⁴⁶ Regija NPDC v bistvu trdi, da je izpodbijana odločba pomanjkljivo obrazložena, ker naj bi bilo iz nje razvidno mnenje Komisije, da so vračljivo predplačilo, ki ga je dodelila CAD, odobrile občine v okviru CAD.

- ⁴⁷ Kljub temu je treba ugotoviti, da se regija NPDC zoper izpodbijano odločbo ne more učinkovito sklicevati na domnevno pomanjkljivo obrazložitev prvotne odločbe, ker je bila ta umaknjena. Poleg tega je v točkah 16, 17 in 27 obrazložitve te odločbe kot skupnost, ki je odobrila eno od spornih vračljivih predplačil, jasno in nedvoumno opredeljena CAD, in ne občine, ki jo sestavljajo, tako da je treba ta tožbeni razlog zavreči, ker nima dejanske podlage.

Drugi tožbeni razlog v zadevi T-279/08

- ⁴⁸ Tožbeni razlog je razdeljen na dva dela. Prvi del se nanaša na pomanjkljivo obrazložitev v zvezi z metodo izračuna zneska pomoči. Drugi del je povezan s pomanjkljivo obrazložitvijo, ki izhaja iz skupne in povezane preučitve pomoči, dodeljene družbi AFR.

– Prvi del: pomanjkljiva obrazložitev zvezi z metodo izračuna zneska pomoči

49 Komisija je v izpodbijani odločbi takole razložila svojo metodo izračuna zneska pomoči:

„(49) V primeru pomoči, odobrene v obliki posojil podjetjem v težavah, je pomoč razlika med dejansko zaračunanimi obrestmi in obrestmi, kot bi jih upravičeno podjetje lahko plačalo, če bi dobilo isto posojilo na zasebnem trgu.

(50) Komisija v skladu s sporočilom iz leta 1997 o obrestnih merah določi referenčne obrestne mere, ki naj bi odražale povprečno stopnjo obrestnih mer, ki se na trgu zaračunavajo za srednjeročna in dolgoročna posojila z običajnim poroštvom. V navedenem sporočilu je poudarjeno, da je referenčna obrestna mera najnižja obrestna mera, ki se lahko poviša v položajih, ki vključujejo posebno tveganje, na primer ko je podjetje v težavah ali ko ni poroštev, ki jih navadno zahtevajo banke. V takih primerih lahko premija znaša do 400 bazičnih točk ali več. V sporočilu iz leta 1997 o referenčnih obrestnih merah ni podrobno določeno, ali je dovoljeno kopičenje različnih premij za tveganja, če se upoštevajo različna tveganja. Čeprav tako kopičenje ni izključeno, mora Komisija v odločbi obrazložiti metodo, ki se uporablja za kopičenje različnih premij za tveganje, z analizo prakse na finančnih trgih. [...]

(51) Leta 2004 je revizorska družba [...] za Komisijo opravila študijo [...] (v nadaljevanju: študija). V študiji so bile na podlagi praktičnih raziskav prikazane premije za tveganje, ki jih je bilo mogoče opaziti na trgu za različne kategorije tveganja glede na podjetja in transakcije (z različnimi poroštv). Iz študije je nedvoumno mogoče razbrati, da so različni vidiki tveganja (kreditna sposobnost posojilojemalca, zavarovanja) izraženi z različnimi pribitki na izhodiščno obrestno mero.

(52) Komisija je na podlagi študije svoj pristop k izračunu pomoči pri posojilih izpopolnila in pojasnila v sporočilu iz leta 2008 o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj [...] (v nadaljevanju: sporočilo iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah). V tem sporočilu je

povzeta metoda, priporočena v študiji, in določeni so različni pribitki na izhodiščne obrestne mere glede na kreditno sposobnost podjetja in ponujena poroštva.

- (53) Treba je ugotoviti, da se določitev pomoči pri ukrepih nanaša na pojem državnih pomoči, saj kot se stalno navaja v sodni praksi Sodišča, »pojem državne pomoči [...] ustreza objektivnemu stanju, ki se presoja na dan, ko Komisija sprejme odločbo«.

[...]

- (54) Komisija zato meni, da je ustrezna metoda za določitev pomoči tista iz sporočila iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah, zato namerava zadevne ukrepe preučiti ob upoštevanju tega sporočila.
- (55) Sporočilo iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah določa, da pribitek, s katerim je mogoče v primeru podjetja v težavah s slabimi poroštvi izključiti obstoj državne pomoči, znaša 1000 bazičnih točk.
- (56) Kot je bilo prikazano v razdelku 5.1.3, Komisija meni, da je bila družba AFR ob odobritvi ukrepov (pomoči) podjetje v težavah. Komisija še ugotavlja, da za zavarovanje vračljivih predplačil ni bilo ponujeno nobeno poroštvo in da je zato treba raven poroštev šteti za nizko.

(57) Pomoč je tako načelno enaka razliki med izhodiščno obrestno mero s pribitkom 1000 bazičnih točk in obrestno mero, po kateri je bil одобren ukrep. Vendar Komisija glede na to, da je v prvotni odločbi z dne 2. aprila 2008 menila, da je treba uporabiti pribitek 800 bazičnih točk, da prejemnik pomoči te odločbe ni izpodbijal, da zakonitosti prvotne odločbe ni izpodbijal niti noben konkurent prejemnika, in glede na vse okoliščine tega primera meni, da v tem primeru tega pribitka ni treba povečati.

(58) Komisija ugotavlja, da je pomoč enaka razliki med uporabljenimi izhodiščno obrestno mero s pribitkom 800 bazičnih točk in obrestno mero, po kateri je bil одобren ukrep.“

50 Treba je ugotoviti, da v obrazložitvi metode izračuna zneska pomoči, ki jo je uporabila Komisija, v nasprotju s trditvami CAD ni navedeno samo sklicevanje na sporočilo iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah in na prvotno odločbo. Izpodbijana odločba namreč vsebuje podroben opis izbrane metode izračuna, in sicer uporabo referenčne obrestne mere skupaj s pavšalnim pribitkom zaradi težkega položaja družbe AFR in neobstoja poroštev za zavarovanje vračila predplačil.

51 Prvič, metoda izračuna, ki jo je navedla Komisija, se nanaša na Sporočilo 97/C 273/03 o metodi določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 273, str. 3, v nadaljevanju: sporočilo iz leta 1997 o referenčnih obrestnih merah) in na sporočilo iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah.

52 Drugič, izpodbijana odločba je obrazložena s poglobljeno analizo finančnega položaja družbe AFR – katere utemeljenost ni povezana z vprašanjem upoštevanja obveznosti obrazložitve – in neobstoja poroštev.

- 53 Tretjič, kar zadeva obrazložitev povečanja referenčne obrestne mere, ki se je uporabila na podlagi kopičenja tveganj zaradi finančnega položaja družbe AFR in neobstoja poroštev, se izpodbijana odločba na podlagi sodne prakse Splošnega sodišča (zgoraj v točki 12 navedena sodba Biria, točka 218) sklicuje na analizo prakse na finančnih trgih, ki jo je oktobra 2004 za Komisijo izvedla revizorska družba, in sicer na podlagi praktičnih raziskav premij za tveganje, ki jih je bilo mogoče opaziti na trgu za različne kategorije tveganja glede na podjetja ali transakcije.
- 54 Sklicevanje na prvotno odločbo v točki 57 obrazložitve izpodbijane odločbe je bilo v dopolnitev navedenega upoštevanja drugih okoliščin obravnavanega primera namenjeno zgolj obrazložitvi premije za tveganje, ki jo je Komisija določila na 800 bazičnih točk. Splošno sodišče meni, da je določitev tako visoke premije za tveganje dovolj obrazložena.
- 55 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba prvi del tega tožbenega razloga zavrni kot neutemeljen.

– Drugi del: pomanjkljiva obrazložitev, ki izhaja iz „skupne in povezane“ preučitve predplačil, dodeljenih družbi AFR

- 56 Prvič, treba je navesti, da je Komisija v izpodbijani odločbi ob predstavitvi zadevnih ukrepov podpore v točki 17 obrazložitve dejansko razlikovala med vračljivima predplačiloma, ki sta ju dodelili regija NPDC in CAD.

- 57 Drugič, treba je ugotoviti, da čeprav se je točka 16 obrazložitve izpodbijane odločbe sklicevala na „skupno vračljivo predplačilo“, tega dejstva ni mogoče šteti za pomanjkljivo obrazložitev. V točki 17 obrazložitve izpodbijane odločbe je bilo namreč tudi pojasnjeno, da je bilo predplačilo, ki ga je dodelila CAD, po informacijah, ki so jih francoski organi poslali Komisiji, pogojeno s tem, da podobno vračljivo predplačilo pod enakimi pogoji dodeli tudi regija NPDC.
- 58 Tretjič, čeprav je Komisija v izpodbijani odločbi skupaj preučila opredelitev zadevnih predplačil kot državnih pomoči, določitev njunega zneska in njuno združljivost s skupnim trgom, pa te okoliščine same po sebi ni mogoče šteti za kršitev obveznosti obrazložitve. Ker sta bili predplačili po eni strani dodeljeni pod enakimi pogoji, kar zadeva obrestno mero, način vračila in neobstoje poroštev, in po drugi strani istemu upravičencu, je bil s skupno obrazložitvijo v tem primeru namreč izpolnjen cilj obveznosti obrazložitve, in sicer, da mora jasno in nedvoumno izražati utemeljitev institucije, ki je akt sprejela, tako da se lahko zainteresirane osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko pristojno sodišče opravi nadzor.
- 59 Drugi del tega tožbenega razloga je torej treba zavrnil.
- 60 Glede na zgoraj navedeno je treba drugi tožbeni razlog v zadevi T-279/08, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve, v celoti zavrnil.

3. Drugi tožbeni razlog v zadevi T-267/08: kršitev pravice do obrambe ter načel kontradiktornosti, enakosti, dobrega upravljanja, spoštovanja ustavne identitete držav članic in varstva upravičenih pričakovanj; ter prvi tožbeni razlog v zadevi T-279/08: kršitev pravice do obrambe in načela kontradiktornosti

a) Trditve strank

⁶¹ Regija NPDC navaja, da spoštovanje pravice do obrambe v vsakem postopku, ki se uvede zoper osebo in lahko pripelje do sprejetja akta, ki posega v položaj te osebe, v postopkih v zvezi z državnimi pomočmi ni nujno samo v korist naslovnika odločbe, ampak tudi v korist skupnosti, ki je pomoč dodelila. Komisija naj se ne bi obrnila niti na stalni odbor regionalnega sveta NPDC, ki je odločil o dodelitvi pomoči, niti na predsednika navedenega regionalnega sveta, ki je pristojen za njeno izvršitev. Niti Francoska republika naj tem izvoljenim organom regionalnega sveta ne bi poslala zahteve za pojasnila, saj so bili stiki vzpostavljeni samo z njegovimi upravnimi organi. Poleg tega naj organi odločanja oziroma upravni organi regije NPDC ne bi imeli vpogleda v spis in naj ne bi prejeli postopkovnih dokumentov, pripomb Francoske republike ali vprašanj Komisije v zvezi s sporno pomočjo. Komisija naj bi se morala obrniti neposredno na regijo NPDC ali zaprositi Francosko republiko, naj se za pripombe uradno obrne na njenega zakonitega zastopnika, torej predsednika regionalnega sveta.

⁶² Komisija naj bi s takim ravnanjem kršila načeli dobrega upravljanja in spoštovanja ustavne identitete držav članic, s čimer naj bi posegla v svobodo upravljanja teritorialnih skupnosti, ki je zagotovljena s francosko ustavo z dne 4. oktobra 1958.

- 63 Tudi to, da pred sprejetjem izpodbijane odločbe ni bil znova sprožen formalni postopek preiskave, čeprav navedena odločba temelji na drugi metodi izračuna zneska pomoči, kot je bila uporabljena v prvotni odločbi, naj bi se štel za kršitev pravice do obrambe, pravice do obveščenosti regije NPDC kot zadevne osebe in njene pravice do zaslisanja. Kršena naj bi bila tudi pravica do obrambe Francoske republike.
- 64 Poleg tega naj bi Komisija kršila načelo varstva upravičenih pričakovanj, ker se v izpodbijani odločbi ni oprla samo na nove elemente, ampak tudi na domnevno pomanjkljivo dokumentacijo, ki so ji jo francoski organi poslali glede načrta prestrukturiranja, ki ga je izvajala družba AFR. To načelo naj bi v skladu s sodno prakso predpostavljalo, da končna odločba ne temelji na neobstoju podatkov, o katerih stranke glede na navedbe v začasni odločbi niso mogle domnevati, da jih je treba predložiti. V obravnavanem primeru naj začasne odločbe sploh ne bi bilo, saj je Komisija z izpodbijano odločbo brez vsake formalnosti in v popolni tajnosti samo nadomestila prvotno odločbo. Zato naj niti regija NPDC niti Francoska republika ne bi mogli predložiti elementov, katerih zagotovitev bi lahko šteli za nujno.
- 65 Komisija naj bi kršila tudi načelo enakosti med strankami, ki jih je pomoč zadevala, saj se je pritožnik, ki je sprožil postopek, štel za zadevno stranko v smislu člena 108(2) PDEU, medtem ko se je teritorialna skupnost, ki je dodelila pomoč, zoper katero je bila vložena pritožba, štela samo za tretjo stranko, ki naj ne bi bila vključena v postopek.
- 66 CAD Komisiji očita, da se ni posvetovala niti z njo, niti z regijo NPDC, niti z družbo AFR, čeprav v skladu s sodno prakso upoštevanje pravice do obrambe pomeni, da je treba zadevnim osebam omogočiti, da izrazijo svoje mnenje in zavzamejo stališče

glede dokumentov, ki jih je predložila uprava Unije, tudi če zadevni postopek sploh ni urejen. Samo posvetovanje s Francosko republiko naj ne bi zadostovalo.

⁶⁷ Trdi še, da je treba preveriti, ali je besedilo obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah dovolj jasno, da se lahko zadevne stranke dejansko seznaniijo z ravnanjem, ki se jim očita.

⁶⁸ CAD dodaja, da se to, da pred sprejetjem izpodbijane odločbe ni bil znova sprožen formalni postopek preiskave, šteje za kršitev pravice do obrambe, načela kontradiktornosti in pravice do zaslišanja s strani Komisije. Prav tako naj ne bi imela možnosti izraziti svojega stališča, ker je Komisija ni obvestila o reviziji spornih predplačil in uporabi drugačne metode izračuna pomoči, kot se je uporabila pri obrazložitvi prvo-tne odločbe.

⁶⁹ Komisija izpodbija utemeljenost trditev tožečih strank.

b) Presoja Splošnega sodišča

⁷⁰ V skladu z ustaljeno sodno prakso je spoštovanje pravice do obrambe v vsakem postopku, ki se uvede zoper osebo in lahko pripelje do sprejetja akta, ki posega v položaj te osebe, temeljno načelo prava Unije in mora biti zagotovljeno, tudi če ni posebnih predpisov. To načelo zahteva, da je imela zadevna oseba med upravnim postopkom možnost učinkovito izraziti svoje stališče glede resničnosti in upoštevnosti dejstev, očitkov in okoliščin, ki jih je navedla Komisija (sodba Sodišča z dne 10. julija 1986 v zadevi Belgija proti Komisiji, 234/84, Recueil, str. 2263, točka 27, in sodba Splošnega

sodišča z dne 30. marca 2000 v zadevi Kish Glass proti Komisiji, T-65/96, Recueil, str. II-1885, točka 32).

- 71 Glede pravic regionalnih enot, ki dodelijo državno pomoč, je treba poudariti, da se upravni postopek na področju državnih pomoči začne samo proti zadevni državi članici. Samo zadevna država članica se kot naslovnica izpodbijane odločbe sklicuje na pravo pravico do obrambe (sodba Splošnega sodišča z dne 1. julija 2009 v zadevi Operator ARP proti Komisiji, T-291/06, ZOdl., str. II-2275, točka 35). Regionalne enote, ki dodelijo pomoč, kot sta tožeči stranki, se tako kot podjetja, ki so prejela pomoč, in njihovi konkurenti v tem postopku štejejo samo za zadevne stranke v smislu člena 108(2) PDEU (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 16. decembra 1999 v zadevi Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, T-158/96, Recueil, str. II-3927, točka 42).
- 72 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora Komisija v fazi preiskave po členu 108(2) PDEU zadevne stranke pozvati k predložitvi pripomb (sodbe Sodišča z dne 19. maja 1993 v zadevi Cook proti Komisiji, C-198/91, Recueil, str. I-2487, točka 22; z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji, C-225/91, Recueil, str. I-3203, točka 16, in z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 59).
- 73 Sodišče je glede te obveznosti razsodilo, da pomeni objava obvestila v Uradnem listu ustrezno sredstvo sporočanja vsem zadevnim strankam o odprtju postopka (sodba Sodišča z dne 14. novembra 1984 v zadevi Intermills proti Komisiji, 323/82, Recueil, str. 3809, točka 17) in da je to obvestilo namenjeno izključno temu, da se od zadevnih strank pridobijo vse informacije, ki bodo Komisiji v pomoč pri nadaljnjih ukrepih (sodba Sodišča z dne 12. julija 1973 v zadevi Komisija proti Nemčiji, 70/72, Recueil, str. 813, točka 19, in sodba Splošnega sodišča z dne 22. oktobra 1996 v zadevi Skibsværftsforeningen in drugi proti Komisiji, T-266/94, Recueil, str. II-1399, točka 256).

⁷⁴ Glede na to sodno prakso imajo zadevne stranke vlogo vira informacij za Komisijo med upravnim postopkom na podlagi člena 108(2) PDEU. Lahko sklepamo, da imajo zainteresirane osebe – daleč od tega, da bi lahko uveljavljale pravico do obrambe, ki jo imajo osebe, zoper katere se vodi postopek – samo pravico do tega, da so vključene v upravni postopek, če je to primerno glede na okoliščine zadeve (sodbi Splošnega sodišča z dne 25. junija 1998 v združenih zadevah *British Airways* in drugi proti Komisiji, T-371/94 in T-394/94, Recueil, str. II-2405, točki 59 in 60, ter z dne 6. marca 2003 v združenih zadevah *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* in *Land Nordrhein-Westfalen* proti Komisiji, T-228/99 in T-233/99, Recueil, str. II-435, točka 125).

⁷⁵ Zadevne stranke se torej ne morejo sklicevati na kršitev načela dobrega upravljanja, ker jih Komisija ni osebno prosila za pripombe v zvezi s postopkom preiskave pomoči (sodba Splošnega sodišča z dne 31. maja 2006 v zadevi *Kuwait Petroleum (Nederland)* proti Komisiji, T-354/99, ZOdl., str. II-1475, točka 82). Prav tako ni dolžnost Komisije, da zadevnim strankam pošlje pripombe ali informacije, ki jih je prejela od vlade zadevne države članice.

⁷⁶ Tožeči stranki v obravnavani zadevi trdita, da je Komisija kršila njuno pravico do obrambe, načelo kontradiktornosti in pravico do dobrega upravljanja, prvič, ker jima ni neposredno poslala zahteve za pojasnila ali od Francoske republike zahtevala, naj se za predložitev pripomb obrne na njenega zakonitega zastopnika, drugič, ker jima ni dovolila vpogleda v spis, in tretjič, ker nista prejeli postopkovne dokumentacije, pripomb Francoske republike ali vprašanj, ki jih je Komisija postavila v zvezi s spornimi pomočmi.

⁷⁷ CAD še navaja, da je bila poleg njene kršena tudi pravica do obrambe regije NPDC in prejemnice pomoči, družbe AFR, ker niso bile zbrane njune pripombe. V zvezi s tem je treba navesti, da ima CAD pravni interes samo za zagotovitev spoštovanja svojih postopkovnih pravic (glej po analogiji sklep Splošnega sodišča z dne 30. aprila 2001

v zadevi British American Tobacco International (Holdings) proti Komisiji, T-41/00, Recueil, str. II-1301, točki 18 in 19, ter sodbo Splošnega sodišča z dne 8. oktobra 2008 v zadevi Sogelma proti EAR, T-411/06, ZOdl., str. II-2771, točka 101). Ker CAD nima pravnega interesa za zagotovitev spoštovanja pravice do obrambe regije NPDC in prejemnice pomoči, je očitek glede kršitve navedene pravice nedopusten v delu, v katerem se nanj sklicuje CAD.

78 Iz sodne prakse, navedene v točkah od 70 do 75 zgoraj, izhaja, da zadevne stranke, kot sta tožeči stranki, ne morejo uveljavljati pravice do obrambe kot take, temveč imajo samo pravico do zaslišanja in vključitve v postopek v ustreznem okviru, ki upošteva okoliščine posameznega primera. Kršitev pravice do obrambe, načela kontradiktornosti in pravice do dobrega upravljanja, na katero se sklicujeta tožeči stranki, je torej treba preučiti izključno z vidika kršitve pravic tožečih strank do zaslišanja in vključitve v postopek.

79 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je Komisija s tem, da je v Uradnem listu z dne 27. oktobra 2007 objavila poziv k predložitvi pripomb na podlagi člena 88(2) ES glede postopka zaradi nepriglasitve državne pomoči, ki jo je Francoska republika dodelila družbi AFR, ki je vključeval objavo odločitve o začetku postopka in njen povzetek, z začetkom postopka seznanila vse zadevne stranke.

80 Glede očitka CAD, da besedilo obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah ni dovolj jasno, da bi se lahko zadevne stranke dejansko seznanile z ravnanjem, ki se jim očita, je treba opozoriti, da se v skladu s členom 6 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339), če se Komisija odloči uvesti formalni postopek preiskave, odločitev o sprožitvi postopka lahko omeji na povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključitev predhodne ocene o naravi pomoči zadevnega državnega ukrepa in navedbo dvomov o njegovi združljivosti s skupnim

trgom (sodbi Splošnega sodišča z dne 23. oktobra 2002 v združenih zadevah Diputación Foral de Guipúzcoa in drugi proti Komisiji, T-269/99, T-271/99 in T-272/99, Recueil, str. II-4217, točka 104, in z dne 22. oktobra 2008 v združenih zadevah TV 2/ Danmark in drugi proti Komisiji, T-309/04, T-317/04, T-329/04 in T-336/04, ZOdl., str. II-2935, točka 138).

⁸¹ Odločitev o sprožitvi postopka mora torej zainteresiranim strankam omogočiti učinkovito sodelovanje pri formalnem postopku preiskave, v katerem bodo imele možnost uveljavljati svoje trditve. Za to je dovolj, da so zainteresirane stranke seznanjene z obrazložitvijo, na podlagi katere je Komisija začasno sklenila, da bi zadevni ukrep lahko pomenil novo pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgom (sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 2002 v združenih zadevah Government of Gibraltar proti Komisiji, T-195/01 in T-207/01, Recueil, str. II-2309, točka 138, in zgoraj v točki 80 navedena sodba Diputación Foral de Guipúzcoa in drugi proti Komisiji, točka 105).

⁸² Komisija je v obravnavanem primeru v odločitvi o začetku postopka jasno navedla razloge, na podlagi katerih je začasno sklenila, da vračljivi predplačili pomenita državni pomoči (točke od 8 do 15 obrazložitve odločitve o začetku postopka), ter razloge, na podlagi katerih je dvomila o združljivosti teh pomoči s skupnim trgom (točke od 16 do 20 obrazložitve navedene odločbe).

⁸³ Poleg tega je treba glede očitka regije NPDC in CAD, da po umiku prvotne odločbe ni bil znova sprožen formalni postopek preiskave, opozoriti, da se lahko v skladu s sodno prakso postopek nadomestitve takega akta ponovi prav v točki, v kateri je nastala nezakonitost, ne da bi morala Komisija ponoviti postopek do te točke (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 3. oktobra 2000 v zadevi Industrie des poudres sphériques

proti Svetu, C-458/98 P, Recueil, str. I-8147, točka 82 in navedena sodna praksa, ter sodbo Splošnega sodišča z dne 9. julija 2008 v zadevi Alitalia proti Komisiji, T-301/01, ZOdl., str. II-1753, točki 99 in 142). Pomanjkljiva obrazložitev, ki je v obravnavanem primeru povzročila umik prvotne odločbe, se ne nanaša na začetek postopka, ki ni v ničemer nezakonit. Ker je Komisija razpolagala s potrebnimi elementi za novo analizo, ki se za izračun premije za tveganje zahteva v zgoraj v točki 12 navedeni sodbi Biria, ji ni bilo treba znova uvesti preiskave v zadevi.

⁸⁴ Ker je bila pravica tožečih strank do zaslišanja in vključitve v postopek ob sprejetju prvotne odločbe upoštevana, za umik te odločbe zaradi pomanjkljive obrazložitve in sprejetje nove odločbe, ki jo je nadomestila, tako ni bil potreben ponovni začetek formalnega postopka preiskave. Tudi če bi regija NPDC upravičeno navajala očitke glede kršitve pravice do obrambe Francoske republike, je treba tudi ugotoviti, da ni predložila nikakršnih dokazov, da se neuvedba ponovnega formalnega postopka preiskave šteje za tako kršitev.

⁸⁵ Te ugotovitve ni mogoče ovreči z vključitvijo dopolnilnih elementov v izpodbijano odločbo glede ukrepov prestrukturiranja, ki jih je sprejela družba AFR. Kot poudarja Komisija, je namen take vključitve natančneje odgovoriti na trditve, ki sta jih tožeči stranki navedli v okviru tožb. Torej ni mogoče trditi, da se z vključitvijo dopolnilnih elementov krši pravica tožečih strank do zaslišanja, saj je taka vključitev, nasprotno, lahko dokaz o upoštevanju te pravice. Tožeči stranki pa nikakor ne navajata ne navajata nobenega elementa, katerega upoštevanje bi lahko spremenilo ugotovitev Komisije v izpodbijani odločbi. Da pa bi taka kršitev pravice do obrambe povzročila ničnost, je treba ugotoviti, da bi bil izid postopka morda drugačen, če take nepravilnosti ne bi bilo (sodbi Sodišča z dne 11. novembra 1987 v zadevi Francija proti Komisiji, 259/85, Recueil, str. 4393, točki 12 in 13, ter z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji, C-301/87, Recueil, str. I-307, točki 30 in 31).

⁸⁶ Iz navedenega izhaja, da Komisija ni kršila niti pravic tožečih strank do zaslišanja in vključitve v postopek, niti pravice do dobrega upravljanja, niti načela kontradiktornosti.

⁸⁷ Očitek regije NPDC, da je bilo kršeno načelo enakosti, je prav tako treba zavreči. V okviru nadzora nad državnimi pomočmi imajo regionalne enote, ki dodelijo pomoč, kot sta tožeči stranki, namreč enake postopkovne pravice kot morebitni pritožniki. Ti se v tem postopku štejejo samo za zadevne stranke, s katerimi Komisiji ni treba izmenjati mnenj in argumentov (zgoraj v točki 72 navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 59, in sodba Splošnega sodišča z dne 12. decembra 2006 v zadevi Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid in Federación Catalana de Estaciones de Servicio proti Komisiji, T-95/03, ZOdl., str. II-4739, točka 140).

⁸⁸ V zvezi z očitkom regije NPDC glede spoštovanja ustavne identitete držav članic je treba še opozoriti, da ni mogoče izključiti, da ima regionalna enota pravni in dejanski status, ki ji daje dovolj avtonomije glede na osrednjo vlado države članice, da bi z ukrepi, ki jih sprejme ta enota, in ne osrednja vlada, imela pomembno vlogo pri določitvi političnega in gospodarskega okolja, v katerem delujejo podjetja (sodbi Sodišča z dne 6. septembra 2006 v zadevi Portugalska proti Komisiji, C-88/03, ZOdl., str. I-7115, točka 58, in z dne 11. septembra 2008 v združenih zadevah Unión General de Trabajadores de la Rioja in drugi, od C-428/06 do C-434/06, ZOdl., str. I-6747, točka 48). Vendar je v postopku nadzora nad državnimi pomočmi vloga zadevnih oseb, ki niso zadevna država članica, omejena na to, na kar je opozorjeno v točki 74 zgoraj. Pri tem ne morejo zahtevati kontradiktorne razprave s Komisijo, kot je na voljo navedeni državi članici (sodba Sodišča z dne 24. septembra 2002 v združenih zadevah Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, C-74/00 P in C-75/00 P, Recueil, str. I-7869, točka 82). Ta očitek je torej treba zavrniti kot neutemeljen.

89 Nazadnje, očitek glede kršitve načela varstva upravičenih pričakovanj, ki ga navaja regija NPDC (glej točko 64 zgoraj), ni prepričljiv.

90 V skladu s sodno prakso mora Komisija pri postopku preiskave državne pomoči upoštevati legitimna pričakovanja, ki so jih lahko strankam vzbudile navedbe v odločbi o začetku postopka preiskave (sodba Splošnega sodišča z dne 5. junija 2001 v zadevi ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi proti Komisiji, T-6/99, Recueil, str. II-1523, točka 126). Končne odločbe zato ne sme utemeljiti na neobstoju podatkov, o katerih zadevne stranke glede na navedbe niso mogle domnevati, da ji jih je treba predložiti (sodba Splošnega sodišča z dne 12. septembra 2007 v zadevi González y Díez proti Komisiji, T-25/04, ZOdl., str. II-3121, točka 125).

91 V obravnavanem primeru je v točki 18 obrazložitve odločitve o začetku postopka navedeno:

„Komisija na tej stopnji dvomi, da so izpolnjeni vsi pogoji za združljivost pomoči za prestrukturiranje s Smernicami. Komisija tako poudarja, da:

- ji francoski organi niso predložili načrta prestrukturiranja v skladu s točkami od 34 do 37 Smernic,
- Komisija ni seznanjena z izravnalnimi ukrepi za preprečitev kakršnega koli čezmernega izkrivljanja konkurence zaradi pomoči (točke od 38 do 42 Smernic).“

- 92 Odločitev o začetku postopka torej vsebuje navedbe, ki dokazujejo, da je Komisija dvomila o združljivosti zadevnih ukrepov zaradi neobstoja načrta prestrukturiranja v skladu s točkami od 34 do 37 Sporočila Komisije o smernicah Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, str. 2, v nadaljevanju: Smernice).
- 93 Zadevne stranke in Francoska republika so torej vedele, da morajo dokazati obstoj takega načrta prestrukturiranja, s katerim je bila pogojena dodelitev pomoči, da bi dokazale združljivost dodeljene pomoči. To se torej ne more šteti za kršitev načela varstva upravičenih pričakovanj.
- 94 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je treba ta tožbena razloga v celoti zavrnila.

4. Tretji tožbeni razlog v zadevi T-267/08: očitna napaka pri presoji zaradi neupoštevanja pravne posebnosti organa, ki je dodelil pomoč

a) Trditve strank

- 95 Regija NPDC trdi, da pomanjkljiva obrazložitev pomoči, ki jo je družbi AFR dodelila CAD kot javna ustanova, razkriva nepravilno utemeljenost obrazložitve izpodbijane odločbe. Komisija naj bi narobe menila, da so pomoč dodelile občine v okviru CAD, in naj zato ne bi upoštevala pravne posebnosti organa, ki je pomoč dodelil. Tako naj

se ne bi izrekla o polovici dodeljene pomoči, katere poseben način financiranja naj ne bi bil preučen, čeprav naj bi bili učinki pomoči neločljivo povezani z načinom njenega financiranja.

- ⁹⁶ Komisija predlaga, naj se trditve regije NPDC zavrnejo.

b) Presoja Splošnega sodišča

- ⁹⁷ Najprej je treba opozoriti, da tožeča stranka zaradi umika prvotne odločbe ne more učinkovito trditi, da je bila v prvotni odločbi storjena očitna napaka pri presoji, kar zadeva opredelitev enega od organov, ki je dodelil pomoč. Sicer pa ob predpostavki, da se je ta trditev nanašala tudi zoper izpodbijano odločbo, ker je bilo v točkah 16, 17 in 27 obrazložitve te odločbe med drugim ugotovljeno, da je CAD skupnost, ki je dodelila eno od spornih vračljivih predplačil, Komisija v navedeni odločbi ni storila nobene očitne napake pri presoji.
- ⁹⁸ Trditev, ki se razlikuje od prejšnje, da se ni upošteval poseben način financiranja pomoči, ki jo je dodelila CAD, se prekriva s prvim delom četrtega tožbenega razloga v zadevi T-267/08 in bo preučena v okviru tega tožbenega razloga.
- ⁹⁹ To pomeni, da je treba očitek glede neupoštevanja pravne posebnosti CAD zavrniti kot neutemeljen.

5. Prvi del četrtega tožbenega razloga v zadevi T-267/08: napačna presoja glede izvora sredstev; in četrti tožbeni razlog v zadevi T-279/08: napačna presoja glede pojma državnih sredstev

a) Trditve strank

- ¹⁰⁰ Regija NPDC trdi, da je Komisija storila napako pri presoji izvora zadevnih sredstev, saj teh sredstev niso dodelile občine v okviru CAD, kot naj bi Komisija trdila v prvotni odločbi, temveč sama CAD, ki je javna ustanova za medobčinsko sodelovanje. Komisija naj bi zato narobe ugotovila, da je predplačilo, ki ga je dodelila CAD, izviralo iz državnih sredstev, čeprav naj bi mestne skupnosti razpolagale z lastnimi sredstvi. Ta sredstva naj bi deloma temeljila na obveznih prispevkih davčne ali davkom podobne narave, izvirala pa naj bi tudi od storitev gospodarskega pomena, ki jih izvajajo te javne ustanove.
- ¹⁰¹ Regija NPDC na podlagi členov od L. 4331-1 do L. 4331-3 francoskega splošnega zakonika o teritorialnih skupnostih, v katerih so podrobno navedeni prejemki, s katerimi razpolagajo regije, poudarja, da je pomoč, ki jo je dodelila, izvirala tudi iz sredstev, ki niso izključno davčni in davkom podobni prihodki.
- ¹⁰² Regija NPDC Komisiji tudi očita, da je v izpodbijani odločbi sklepala, da je predplačili za družbo AFR dodelila država, zgolj na podlagi dejstva, da sta ju odobrili teritorialni skupnosti. V skladu s sodno prakso naj bi morala Komisija merilo pripisljivosti preučiti za vsak primer posebej, česar pa ni storila, saj je menila, da so zadevni predplačili dodelile občine v okviru CAD.

103 CAD trdi, da mestne skupnosti razpolagajo z zelo različnimi sredstvi, med katerimi so prihodki, ki se razlikujejo od dajatev in različnih davkov, kot so dohodek od njihovega imetja, premoženja in nepremičnin, zneski, ki jih prejmejo od javnih uprav, združenj ali posameznikov v zameno za opravljeno storitev ter izkupiček od prejetih daril in volil. Ti prihodki ne izhajajo iz obveznega prispevka na podlagi državne zakonodaje, zato naj ne bi bili državna sredstva. Komisija naj bi morala preučiti izvor sredstev, ki so bila porabljena za financiranje vračljivega predplačila, da bi ugotovila, ali je bilo to predplačilo plačano iz državnih sredstev ali iz drugih sredstev CAD.

104 CAD še trdi, da vračljivo predplačilo zanjo ni dodaten strošek, temveč prihodnji prihodek, saj naj bi šlo za denarno posojilo, ki bo vrnjeno z obrestmi po obrestni meri 4,08 %, kar je ob dodelitvi ustrezalo referenčni obrestni meri Skupnosti.

105 Komisija predlaga, naj se ta tožbena razloga zavrmeta.

b) Presoja Splošnega sodišča

106 Najprej je treba opozoriti, da se v skladu s sodno prakso za opredelitev ukrepa kot pomoči v smislu Pogodbe predpostavlja, da je izpolnjen vsak od štirih kumulativnih pogojev iz člena 107(1) PDEU. Prvič, pomoč mora biti državna ali iz državnih sredstev, drugič, biti mora taka, da lahko vpliva na trgovino med državami članicami, tretjič, pomeniti mora prednost za upravičenca, in četrtič, izkrivljati mora konkurenco ali groziti z izkrivljanjem konkurence (glej sodbo Sodišča z dne 17. novembra 2009 v zadevi Presidente del Consiglio dei Ministri, C-169/08, ZOdl., str. I-10821, točka 52 in navedena sodna praksa).

107 Tožeči stranki s tema tožbenima razlogoma prerekata izpolnitev prvega od teh meril, v skladu s katerim morajo biti ugodnosti, da bi jih bilo mogoče opredeliti kot pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, prvič, dodeljene neposredno ali posredno iz državnih sredstev, in drugič, dodeljene od države (glej sodbo Sodišča z dne 15. julija 2004 v zadevi Pearle in drugi, C-345/02, ZOdl., str. I-7139, točka 35 in navedena sodna praksa, ter sodbo Splošnega sodišča z dne 26. junija 2008 v zadevi SIC proti Komisiji, T-442/03, ZOdl., str. II-1161, točka 93 in navedena sodna praksa).

108 Treba je poudariti, da te pomoči države ali ukrepa, financiranega iz državnih sredstev, ne izvede nujno konkretna država članica kot osrednji organ. Izvede ju lahko tudi notranji državni organ. V skladu z ustaljeno sodno prakso se lahko ukrep, ki ga sprejme teritotialna skupnost, in ne osrednji organ, šteje za pomoč, če so izpolnjeni pogoji iz člena 107(1) PDEU (sodba Sodišča z dne 14. oktobra 1987 v zadevi Nemčija proti Komisiji, 248/84, Recueil, str. 4013, točka 17, in zgoraj v točki 88 navedena sodba Portugalska proti Komisiji, točka 55). Povedano drugače, ukrepi, ki jih sprejmejo notranje (decentralizirane, zvezne, regionalne in druge) državne enote držav članic, ne glede na njihov pravni položaj in njihove naslovnike tako kot ukrepi, ki jih sprejmejo zvezni ali osrednji organi, spadajo na področje uporabe člena 107(1) PDEU, če so izpolnjeni pogoji iz te določbe (sodba Splošnega sodišča z dne 6. marca 2002 v združenih zadevah Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji, T-103/00 in T-92/00, Recueil, str. II-1385, točka 57).

109 V zvezi s pojmom državnih sredstev je treba opozoriti, da iz sodne prakse Sodišča izhaja, da člen 107(1) PDEU obsega vse instrumente denarne pomoči, ki jih lahko države dejansko uporabijo za podporo podjetjem, in sicer ne glede na dejstvo, ali ti instrumenti trajno pripadajo premoženju države. Torej tudi če zneski, povezani s spornim ukrepom, niso v trajni lasti javnih organov, že dejstvo, da so pod stalnim javnim nadzorom in torej na razpolago pristojnim nacionalnim organom, zadostuje, da se štejejo za državna sredstva (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 16. maja 2000 v zadevi Francija proti Ladbroke Racing in Komisiji, C-83/98 P, Recueil, str. I-3271,

točka 50, in z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, C-482/99, Recueil, str. I-4397, točka 37).

- ¹¹⁰ Iz sodne prakse, navedene v točki 108 zgoraj, izhaja, da dejstvo, da sta predplačili dodelili regija NPDC in CAD, torej teritorialni skupnosti, in ne osrednji organ, še ne pomeni, da ta ukrepa ne spadata na področje uporabe člena 107(1) PDEU. Pogoj v zvezi s pripisljivostjo zadevnih ukrepov državi je torej izpolnjen.
- ¹¹¹ Iz sodne prakse, navedene v točki 109 zgoraj, prav tako izhaja, da niti morebitno financiranje spornih ukrepov iz lastnih sredstev regije NPDC in CAD, ki naj ne bi bila davčne ali davkom podobne narave, še ne pomeni, da teh ukrepov ni mogoče opredeliti kot državno pomoč. Odločilno merilo na področju državnih sredstev je namreč nadzor javnih organov, člen 107(1) PDEU pa obsega vse instrumente denarne pomoči, ne glede na to, ali ti izhajajo iz obveznih prispevkov, ki jih lahko javni sektor uporabi za podporo podjetjem.
- ¹¹² Zavrniti je treba tudi trditev CAD, da dodeljeno predplačilo ni strošek, temveč prihodnji prihodek, saj gre za denarno posojilo, ki bo vrnjeno z obrestmi. Z obrestmi, ki se podjetju morda naložijo v zameno za posojilo, namreč ni mogoče popolnoma odpraviti ugodnosti, ki jo dobi to podjetje (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 29. junija 1999 v zadevi DM Transport, C-256/97, Recueil, str. I-3913, točka 21). Za proračun CAD to dejansko pomeni strošek, saj bi ta lahko dosegla večjo stopnjo donosnosti, če bi ta znesek posodila v običajnih razmerah na trgu ali če bi ga naložila oziroma vložila kako drugače. V takem primeru je pomoč razlika med obrestmi, ki bi se zaračunale, če bi se uporabila obrestna mera, ki se uporablja v običajnih razmerah na trgu, in obrestmi, ki so bile dejansko plačane (sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 1998 v zadevi Cityflyer Express proti Komisiji, T-16/96, Recueil, str. II-757, točka 53). Zakonitost presoje, ki jo je Komisija izvedla glede obstoja take ugodnosti za prejemnika pomoči

glede na uporabljeno obrestno mero in finančni položaj družbe AFR, bo preučena v okviru petega tožbenega razloga v zadevi T-267/08, ki se nanaša na napačno presojo ugodnosti, ki naj bi jo družbi AFR prinesli vračljivi predplačili.

- 113 Nazadnje je treba navesti, da CAD zaradi umika prvotne odločbe ne more učinkovito trditi, da je bil v tej odločbi napačno opredeljen eden od organov, ki je dodelil pomoč. Sicer pa tudi ob predpostavki, da se je ta trditev nanašala prav tako na izpodbijano odločbo, ker je bilo med drugim v točkah 16, 17 in 27 obrazložitve te odločbe ugotovljeno, da je CAD skupnost, ki je dodelila eno od spornih vračljivih predplačil, Komisija v navedeni odločbi ni narobe preučila financiranja spornega ukrepa.
- 114 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je treba prvi del četrtega tožbenega razloga v zadevi T-267/08, ki se nanaša na napačno presojo glede izvora sredstev, in četrti tožbeni razlog v zadevi T-279/08, ki se nanaša na napačno presojo glede pojma državnih sredstev, zavrniti.

6. Drugi del četrtega tožbenega razloga v zadevi T-267/08: napačna opredelitev družbe AFR kot podjetja v težavah; in tretji tožbeni razlog v zadevi T-279/08: napačna presoja glede pojma podjetja v težavah

a) Trditve strank

- 115 Regija NPDC trdi, da je Komisija storila napako pri presoji, ko je družbo AFR opredelila kot podjetje v težavah v smislu točke 10(a) Smernic in, podredno, točke 11 navedenih smernic.

- 116 Kar zadeva opredelitev družbe AFR kot podjetja v težavah v smislu točke 10(a) Smer-
nic, naj bi se Komisija pri analizi omejila na finančne rezultate družbe AFR, navedene
v preglednici in povzete v točki 15 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki zajemajo ob-
dobje od 31. decembra 2001 do 31. decembra 2004, čeprav je bila pomoč dodeljena
4. julija 2005. Komisija naj ne bi upoštevala prvih pozitivnih rezultatov sanacijskega
načrta, ki ga je pripravila družba AFR, ki so bili vendarle opazni že v prvem polle-
tju 2005 ob dodelitvi predplačila. Promet naj bi tako na dan 31. decembra 2005 znašal
45 milijonov EUR, kar je skoraj dvakratnik prometa v predhodnem poslovnem letu,
ki je znašal 22,7 milijona EUR. Izgube naj bi se zmanjšale s 14,3 milijona EUR na
dan 31. decembra 2003 na 8,1 milijona EUR na dan 31. decembra 2005. Med 4. mar-
cem 2004 in 30. junijem 2005 naj bi bilo sklenjenih 12 pogodb o dobavi v skupnem
znesku 61.608.790 EUR. Skupna vrednost teh pogodb naj bi v prvem polletju 2005
znašala 31.805.650 EUR. Komisija naj nikakor ne bi upoštevala tega novega razmaha
in dejstva, da je bilo zmanjšanje prometa v letu 2004 posledica strategije ponovne
uveljavitve na trgu tehnično najzahtevnejših tirnih vozil z visoko dodano vrednostjo.
- 117 Francoski organi naj bi ta načrt prestrukturiranja Komisiji podrobno predstavili v do-
pisu z dne 24. oktobra 2006. Če je Komisija menila, da ni dovolj seznanjena z njegovo
vsebino, bi morala v skladu s preiskovalnimi pooblastili, ki jih ima na podlagi Uredbe
št. 659/1999, zaprositi za dodatne informacije v zvezi s tem. Komisija naj bi na splo-
šno izvedla obremenilno preiskavo, saj si je prizadevala za izločitev vseh elementov,
s katerimi bi bilo mogoče dokazati, da družba AFR ob dodelitvi vračljivih predplačil
ni bila več podjetje v težavah.
- 118 Regija NPDC poudarja, da sta s CAD dodelili zadevni vračljivi predplačili zaradi
tega novega razmaha, kot naj bi bilo razvidno iz razprav, ki so v zvezi s tem potekale
v njenih organih. Ker sta bili sporni predplačili razglašeni za nezdružljivi z določba-
mi Pogodbe, čeprav naj bi bili namenjeni spodbujanju konkurenčnosti inovativnega
podjetja, ki je razvijalo obetavne proizvode, naj bi se v izpodbijani odločbi prezrle
možnosti, na katere je član Komisije, pristojen za konkurenco, opozoril 7. julija 2008

ob predstavitvi besedila, ki je postalo Uredba Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov [107 PDEU in 108 PDEU] (UL L 214, str. 3) (v nadaljevanju: Uredba o splošnih skupinskih izjemah), ki naj bi državam članicam omogočala odobritev pomoči, usmerjenih v ustvarjanje delovnih mest, spodbujanje konkurenčnosti in izboljšanje okolja, brez kakršnega koli poseganja Komisije.

- 119 Regija NPDC trdi, da Komisija ni preučila gospodarskih in konkurenčnih razmer, v katerih je družba AFR delovala ob dodelitvi vračljivih predplačil, zlasti razvojnih možnosti sektorja oprtnega prevoza. Po eni strani se opira na študijo z dne 8. septembra 2005, ki jo je izvedlo združenje „Route Roulante 2006“ in ki naj bi pokazala, da bi se družba AFR lahko vključila v projekt železniških avtocest, zlasti zaradi nižjih cen svojih proizvodov, in po drugi strani na študijo, ki jo je izvedla družba AFR in iz katere naj bi bila razvidna prizadevanja te družbe za izboljšanje tehnične kakovosti in proizvodnih stroškov njenih proizvodov.
- 120 Prav tako naj Komisija ne bi upoštevala dejstva, da je bila družbi AFR 5. novembra 2004 iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) dodeljena subvencija v višini 1,5 milijona EUR, katere prvo nakazilo je bilo izvedeno novembra 2005, kar naj ne bi bilo mogoče, če bi se pokazalo, da ima družba AFR značilnosti podjetja v težavah v smislu konkurenčnega prava Unije.
- 121 Po mnenju regije NPDC je Komisija prav tako storila napako pri presoji s tem, da je družbo AFR opredelila kot podjetje v težavah v smislu točke 11 Smernic, saj se niso upoštevali vsi upoštevní kazalniki.
- 122 Nazadnje regija NPDC trdi, da zamenjava prvotne odločbe z izpodbijano odločbo potrjuje, da je Komisija med upravnim postopkom pomanjkljivo ocenila gospodarske

razmere, v katerih sta bili dodeljeni vračljivi predplačili. Nezakonitosti prvotne odločbe naj ne bi bilo mogoče odpraviti s sprejetjem izpodbijane odločbe, saj Komisija ni izvedla nove dovolj poglobljene in podrobne preučitve upoštevnega dejanskega stanja, temveč je samo „zapolnila“ vrzeli v pomanjkljivi analizi.

- 123 CAD trdi, da se Komisija ni niti toliko potrudila, da bi analizirala splošne gospodarske razmere, v katerih je dodelila pomoč in za katere je bil značilen stečaj številnih podjetij v kovinskem sektorju. Poudarja, da je regija NPDC na podlagi predpisov, ki so se uporabljali za strukturne sklade v obdobju 2000–2006, spadala v cilj 2, kar naj bi pomenilo, da je imela strukturne težave, zaradi katerih je potrebovala podporo v obliki javnih pomoči za gospodarsko in socialno preoblikovanje.
- 124 CAD še trdi, da je družba AFR ob dodelitvi predplačila izkazovala velik obseg poslovanja. Družba AFR naj bi CAD za tisto obdobje predložila pogodbe o dobavi v vrednosti 30.398.301 EUR. Tako naj ne bi ustrezala merilom podjetja v težavah.
- 125 Uveden naj bi bil načrt prestrukturiranja podjetja AFR, ki naj bi ga francoski organi Komisiji predstavili v dveh dopisih z dne 27. aprila in 24. oktobra 2006. Ta načrt naj bi med drugim temeljil na ponovni uveljavitvi družbe na trgu tehnično zahtevnejših tirnih vozil z večjo dodano vrednostjo. Ta strategija naj bi pojasnila prehodno znižanje prometa, ugotovljeno leta 2004. Poleg tega naj bi ta načrt pripomogel k zmanjšanju primanjkljaja družbe v letu 2005, k povečanju prometa z 22,6 milijona EUR v letu 2004 na 45 milijonov EUR v letu 2005 ter k naročilom v vrednosti več kot 70 milijonov EUR v letu 2006. Če je Komisija menila, da ni dovolj seznanjena s tem okrevanjem poslovanja družbe AFR, bi morala v skladu s preiskovalnimi pooblastili, ki jih ima na podlagi Uredbe št. 659/1999, zaprositi za dodatne informacije v zvezi

s tem. Komisija naj bi na splošno izvedla obremenilno preiskavo, saj si je prizadevala za izločitev vseh elementov, s katerimi bi bilo mogoče dokazati, da družba AFR ob dodelitvi vračljivih predplačil ni bila več podjetje v težavah.

¹²⁶ Sicer pa naj bi bilo treba potegniti vzporednico med izpodbijano odločbo in Sporocilom Komisije o smernicah Skupnosti o državnih pomočeh za prevoznike v železniškem prometu (UL 2008, C 184, str. 13, v nadaljevanju: Smernice o državnih pomočeh za prevoznike v železniškem prometu), v katerih so bili priporočeni nekateri ukrepi za omogočanje javne podpore podjetjem v železniškem sektorju.

¹²⁷ Poleg tega je v skladu s francosko sodno prakso samo na podlagi podatkov iz izvlečka registra gospodarskih družb mogoče ugotoviti, ali je podjetje v gospodarskih težavah ali ne.

¹²⁸ Komisija izpodbija utemeljenost trditev tožečih strank.

b) Presoja Splošnega sodišča

¹²⁹ Najprej je treba opozoriti, da ima Komisija na podlagi člena 107(3) PDEU široko diskrecijsko pravico (sodbi Sodišča z dne 17. septembra 1980 v zadevi Philip Morris Holland proti Komisiji, 730/79, Recueil, str. 2671, točka 17, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi Italija proti Komisiji, C-372/97, Recueil, str. I-3679, točka 83).

- 130 Zato se za izvrševanje te pravice lahko sprejmejo pravila, kot so smernice, ki so se uporabile v tem primeru, če ta pravila ne odstopajo od določb Pogodbe. Kadar Komisija tak akt sprejme, ga mora upoštevati (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 15. junija 2005 v zadevi Regione autonoma della Sardegna proti Komisiji, T-171/02, ZOdl., str. II-2123, točka 95 in navedena sodna praksa).
- 131 Torej je v pristojnosti sodnega organa, da preveri, ali je Komisija spoštovala pravila, ki jih je sprejela (zgoraj v točki 130 navedena sodba Regione autonoma della Sardegna proti Komisiji, točka 77).
- 132 Vendar ker široka diskrecijska pravica, ki je bila zaupana Komisiji in v danem primeru pojasnjena z usmeritvenimi pravili, ki jih je sprejela, zajema kompleksno gospodarsko in socialno vrednotenje, sodni organ izvaja nad njimi omejen nadzor. Nadzor obsega le spoštovanje pravil postopka in obveznost obrazložitve, pravilnost ugotovljenih dejstev, neobstoj očitne napake pri presoji in zlorabe pooblastil (glej zgoraj v točki 130 navedeno sodbo Regione autonoma della Sardegna proti Komisiji, točka 78 in navedena sodna praksa).
- 133 Treba je opozoriti, da čeprav v pravu Unije ni opredelitve podjetja v težavah, Komisija v točki 9 Smernic meni, da je podjetje v težavah, „ko ni zmožno z lastnimi sredstvi ali s sredstvi, ki jih lahko pridobi od svojih lastnikov/delničarjev ali upnikov, preprečiti izgube, ki bi brez zunanjega posredovanja državnih organov kratkoročno ali srednjeročno skoraj gotovo ogrozila obstoj družbe“.
- 134 V skladu s točko 10(a) Smernic se podjetje „načeloma in ne glede na velikost“ šteje za podjetje v težavah, če je to družba z omejeno odgovornostjo, „pri kateri je izgubljena več kot polovica njenega osnovnega kapitala in [pri kateri] je bila v preteklih

12 mesecih izgubljena več kot četrtnina tega kapitala“. V skladu s točko 10(c) Smernic enako velja ne glede na vrsto zadevnega podjetja, če po domači zakonodaji izpolnjuje kriterije za uvedbo kolektivnih postopkov insolventnosti.

135 Točka 11 Smernic določa:

„Podjetje lahko velja za podjetje v težavah, tudi če ni izpolnjena nobena od okoliščin, določenih v točki 10, zlasti ob prisotnosti običajnih znakov podjetja v težavah, kot so naraščajoče izgube, upadanje prometa, kopičenje zalog, presežki prostih zmogljivosti, padanje denarnih tokov, naraščajoči dolgovi, naraščajoči stroški obresti ali zmanjševanje čiste vrednosti sredstev. V težjih primerih je lahko podjetje že postalo plačilno nesposobno ali je po domačem pravu že v kolektivnem postopku v primeru insolventnosti. V slednjem primeru se te smernice uporabljajo za vsako pomoč, dodeljeno v okviru takšnih postopkov, katerih cilj je nadaljevanje poslovanja podjetja. V vsakem primeru pa je podjetje v težavah upravičeno le takrat, ko lahko dokaže, da si z lastnimi sredstvi ali sredstvi lastnikov/delničarjev ali iz tržnih virov ne more opomoči.“

136 Komisija se je v obravnavanem primeru pri opredelitvi družbe AFR kot podjetja v težavah oprla predvsem na točko 10(a) Smernic. V zvezi s tem je navedla, da je družba AFR imela negativen lastniški kapital od leta 2001 in ob odobritvi pomoči ni mogla ustaviti tega gibanja ter znova doseči pozitivnega lastniškega kapitala. Komisija se je oprla na finančne podatke iz točke 15 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki jih tožeči stranki nista izpodbijali in iz katerih je razvidno, da je družba AFR na dan

31. decembra 2001 izkazovala negativen lastniški kapital v višini 6,6 milijona EUR, na dan 31. decembra 2002 v višini 8,7 milijona EUR, na dan 31. decembra 2003 v višini 23 milijonov EUR in na dan 31. decembra 2004 v višini 21,09 milijona EUR.

137 Podredno je Komisija v točkah 38 in 39 obrazložitve izpodbijane odločbe menila, da je družba AFR ob odobritvi pomoči ustrezala tudi opredelitvi podjetja v težavah iz točke 11 Smernic. Pri tem se je oprla na stalno upadanje prometa in stalne izgube družbe AFR. Iz finančnih podatkov v točki 15 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki jih tožeči stranki nista izpodbijali, je namreč razvidno, da je promet družbe AFR, ki je na dan 31. decembra 2001 znašal 70 milijonov EUR, na dan 31. decembra 2002 42 milijonov EUR in na dan 31. decembra 2003 42,7 milijona EUR, na dan 31. decembra 2004 znašal samo 22,7 milijona EUR. Iz teh podatkov je tudi razvidno, da je bil čisti rezultat družbe negativen, in sicer je na dan 31. decembra 2001 znašal 10.500.000 EUR, na dan 31. decembra 2002 2.083.746 EUR, na dan 31. decembra 2003 14.270.634 EUR in na dan 31. decembra 2004 11.589.620 EUR.

138 Komisija je v točki 39 obrazložitve izpodbijane odločbe še navedla, da podjetje AFR januarja 2004 ni moglo pravočasno plačati dolgovanih prispevkov za socialno varnost in davkov v višini 4,3 milijona EUR ter je moralo zato zaprositi za moratorij in pripravo načrta za poravnavo dolga.

139 Sicer pa je Komisija v točki 40 obrazložitve izpodbijane odločbe upoštevala dejavnike, na katere so se sklicevali francoski organi, in sicer po eni strani posojila, odobrena družbi AFR (povečanje odobrenega limita na tekočem računu, ki ga je odobrila zasebna banka, in predplačila njenih strank), in po drugi strani dejstvo, da je družba AFR dobila različna jamstva, ki jih je dodelila finančna institucija. Komisija je kljub temu menila, prvič, da družba AFR glede na negativen lastniški kapital ne more rešiti težav z lastnimi sredstvi, drugič, da delničarka družbe AFR kljub vložkom za pomoč družbi ne more sama zagotoviti sanacije svoje hčerinske družbe, in tretjič, da zgoraj

navedena posojila in jamstva dokazujejo kvečjemu sposobnost pridobiti omejena kratkoročna posojila, ni pa mogoče ugotoviti, da bi družba AFR lahko rešila svoje težave s financiranjem, ki bi ga dobila pri tržnih virih.

¹⁴⁰ Nazadnje je Komisija v točkah 42 in 43 obrazložitve ovrgla trditve, da so sanacijski ukrepi, ki jih je družba AFR izvajala od leta 2004, v mesecih pred dodelitvijo vračljivih predplačil začeli kazati pozitivne rezultate. Komisija je namreč menila, da so navedeni rezultati skromni in negotovi, da se nanašajo na razmeroma kratko obdobje in jih ni mogoče šteti za resne znake izboljšanja finančnega položaja družbe AFR v primerjavi z dejavniki, ki kažejo na obstoj resnih težav, kot sta negativen čisti rezultat in negativen lastniški kapital od leta 2001.

¹⁴¹ Najprej je treba ugotoviti, da je Komisija upravičeno menila, da se podjetje, ki izkazuje negativen lastniški kapital in čisti rezultat, glede na merila iz točke 11 Smernic šteje za podjetje v težavah.

¹⁴² V zvezi s podatki, ki bi jih po mnenju tožečih strank morala upoštevati Komisija, je treba navesti, da so francoski organi Komisijo v dopisih z dne 27. aprila in 24. oktobra 2006 obvestili o sprejetju ukrepov za prestrukturiranje družbe AFR. V dopisu z dne 24. oktobra 2006 so poudarili, da je bilo zmanjšanje prometa leta 2004 povezano z željo po umiku s trga enostavnih tirnih vozil in da je bilo gibanje od leta 2005 spodbudno, s prometom, ki je leta 2005 znašal 45 milijonov EUR, in naročili v vrednosti več kot 70 milijonov EUR konec leta 2006.

- 143 Vendar sta promet družbe AFR na dan 31. decembra 2005 in vrednost njenih naročil konec leta 2006 podatka, ki se nanašata na obdobje po dodelitvi spornih predplačil 4. julija 2005. V sodni praksi je jasno navedeno, da je treba na vprašanje, ali ukrep pomeni pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, odgovoriti glede na stanje, ki je obstajalo ob sprejemanju tega ukrepa. Če bi Komisija upoštevala naknadne dejavnike, bi namreč dala prednost državam članicam, ki niso izpolnile svoje obveznosti glede priglasitve pomoči – v fazi njihovega osnutka – ki so jih nameravale dodeliti (glej zgoraj v točki 12 navedeno sodbo Biria, točka 120 in navedena sodna praksa).
- 144 Poleg tega izboljšanje položaja podjetja, ki je prejelo pomoč tistega leta, ko so bili dodeljeni sporni ukrepi, ne more vplivati na presojo njegovega položaja ob dodelitvi, zlasti ker ni mogoče izključiti, da je obstoj navedenega jamstva lahko vplival na ta razvoj (zgoraj v točki 12 navedena sodba Biria, točki 148 in 170).
- 145 Komisija torej s tem, da ni upoštevala zneska prometa družbe AFR na dan 31. decembra 2005 in stanja naročil konec leta 2006, ni storila očitne napake pri presoji.
- 146 Kar zadeva prve pozitivne rezultate sanacijskih ukrepov družbe AFR, ki so se izvajali od leta 2004 in na katere sta se sklicevali tožeči stranki, in sicer povečanje prometa družbe AFR v prvi polovici leta 2005, zmanjšanje njenih izgub in stanje pogodb, sklenjenih v obdobju od 4. marca 2004 do 30. junija 2005, je treba ugotoviti, da je Komisija v izpodbijani odločbi in svojih vlogah upravičeno navedla, da z nobenim od teh dejavnikov glede na skromnost rezultatov in dejstvo, da se nanašajo na razmeroma kratko obdobje, ni mogoče ovreči domneve, da je bila družba AFR, ki je od leta 2001 izkazovala negativen lastniški kapital in velike izgube, ob dodelitvi spornih predplačil glede na merila iz točke 11 Smernic podjetje v težavah. Enako velja za razvojne možnosti sektorja oprtnega prevoza, na katere se je sklicevala regija NPDC, saj so naključne in negotove. Višina izgub in višina finančne zadolženosti sta namreč edini

merili, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da gre za podjetje v težavah (glej v tem smislu glede Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 1999 (UL C 288, str. 2) sodbo Splošnega sodišča z dne 15. junija 2005 v zadevi Corsica Ferries France proti Komisiji, T-349/03, ZOdl., str. II-2197, točka 191, in zgoraj v točki 12 navedeno sodbo Biria, točka 135).

¹⁴⁷ V teh okoliščinah Komisiji, ki bi lahko o opredelitvi družbe AFR kot podjetja v težavah odločila na podlagi informacij, s katerimi je razpolagala, ni bilo treba od Francoske republike zahtevati drugih informacij (glej v tem smislu zgoraj v točki 45 navedeno sodbo Francija proti Komisiji z dne 22. marca 2001, točka 28).

¹⁴⁸ Trditev regije NPDC, da Komisija ni upoštevala subvencije, ki jo je družba AFR novembra 2005 prejela iz sklada ESRR, je prav tako treba zavrniti. Dodelitev subvencije iz sklada ESRR, za katero so se francoski organi odločili na podlagi razdelitve odgovornosti med Komisijo in državami članicami, ki med drugim izhaja iz Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999 z dne 21. junija 1999 o splošnih določbah o Strukturnih skladih (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 14, zvezek 1, str. 31), namreč za Komisijo ni zavezujoča, kar zadeva opredelitev prejemnika te subvencije kot podjetja v težavah z vidika predpisov Unije, ki se uporabljajo za državne pomoči.

¹⁴⁹ V zvezi s trditvijo CAD, ki temelji na Smernicah o državnih pomočeh za prevoznike v železniškem prometu, je treba ugotoviti, da te smernice v tej zadevi niso upoštevne, saj družba AFR ne ustreza opredelitvi prevoznika v železniškem prometu iz člena 3 Direktive Sveta 91/440/EGS z dne 29. julija 1991 o razvoju železnic Skupnosti (UL L 237, str. 25).

- 150 V zvezi s trditvijo CAD, ki temelji na francoski sodni praksi v zvezi z opredelitvijo podjetja v težavah, je treba opozoriti, da v skladu s sodno prakso Sodišča pravni red Unije načeloma ne določa svojih pojmov tako, da bi se oprl na enega ali več nacionalnih pravnih redov, razen če je to izrecno določeno (glej sodbo Sodišča z dne 22. maja 2003 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-103/01, Recueil, str. I-5369, točka 33 in navedena sodna praksa). V Smernicah ni nobenega sklicevanja na nacionalne pravne rede, razen glede opredelitve kolektivnih postopkov insolventnosti, ki pa v obravnavanem primeru ni sporna. Pri presoji zakonitosti opredelitve družbe AFR kot podjetja v težavah, ki jo je Komisija izvedla v izpodbijani odločbi, torej ni treba upoštevati francoske sodne prakse.
- 151 Tudi razvrstitev regije NPDC v cilj 2 na podlagi predpisov, ki so se za strukturne sklade uporabljali v obdobju 2000–2006, na katero se sklicuje CAD, ni upošteven dejavnik, ki bi ga morala Komisija v okoliščinah tega primera upoštevati pri presoji, ali je družba AFR podjetje v težavah. V skladu s Smernicami je dejstvo, da ima podjetje v težavah sedež na območju, ki prejema podporo, dejavnik, ki ga mora Komisija upoštevati pri presoji združljivosti pomoči za prestrukturiranje. Vendar to nikakor ne pomeni, da je treba to okoliščino upoštevati pri opredelitvi zadevnega podjetja kot podjetja v težavah.
- 152 Glede trditve regije NPDC o kršitvi Uredbe o skupinskih izjemah je treba ugotoviti, da regija NPDC ne navaja, katero določbo tega besedila naj bi Komisija kršila s sprejetjem izpodbijane odločbe. Ta očitek je torej treba zavrnil.
- 153 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da Komisija s tem, da je družbo AFR opredelila kot podjetje v težavah, ni storila očitne napake pri presoji.

- 154 Drugi del četrtega tožbenega razloga v zadevi T-267/08, ki se nanaša na napačno opredelitev družbe AFR kot podjetja v težavah, in tretji tožbeni razlog v zadevi T-279/08, ki se nanaša na napačno presojo glede pojma podjetja v težavah, je torej treba zavrni.

7. Peti tožbeni razlog v zadevi T-267/08: napačna presoja domnevne ugodnosti, ki naj bi jo družbi AFR prinesli vračljivi predplačili

a) Trditve strank

- 155 Regija NPDC trdi, da gre za pomoč v smislu člena 107 PDEU samo, če obrestne mere, ki se je uporabila za vračilo predplačil, prejemnik navedenih predplačil ne bi mogel dobiti pod podobnimi pogoji na kreditnem trgu. Komisija naj bi v obravnavanem primeru brez preučitve kreditnega trga zavrgla elemente, ki so jih predložili francoski organi in s katerimi bi bilo mogoče dokazati, da je družba AFR ob dodelitvi spornih predplačil še uživala zaupanje bank in svojih strank, na podlagi „posebnih proizvodov, ki so jih ponujale določene finančne institucije“. Tako naj ne bi dokazala, da družba AFR sredstev na trgu ne bi mogla dobiti po podobni ali zelo podobni obrestni meri, kot jo je odobrila regija NPDC ali CAD. Tako naj ne bi bilo dokazano, da sta sporni predplačili družbi AFR prinesli ugodnost.
- 156 Regija NPDC poudarja, da Komisija ni dokazala, zakaj naj tožeči stranki v obravnavanem primeru ne bi ravnali kot zasebna vlagatelja. Sporni predplačili naj bi bili glede na razvojne možnosti in možnosti okrevanja družbe AFR dodeljeni v podporo sanacijskemu načrtu te družbe. Družba AFR je prejela posojila in jamstva, kar dokazuje zaupanje njenih poslovnih partnerjev, Komisija pa naj ne bi dokazala, zakaj naj se

družba AFR zaradi teh posojil in jamstev ne bi smela zateči na trg, da bi se rešila iz težav.

157 Komisija izpodbija utemeljenost trditev regije NPDC.

b) Presoja Splošnega sodišča

158 Da bi se ugotovilo, ali ukrep države pomeni državno pomoč, je treba ugotoviti, ali je podjetje, ki je prejemnik, pridobilo gospodarsko korist, ki je v običajnih tržnih razmerah ne bi dobilo (sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, Recueil, str. I-3547, točka 60; zgoraj v točki 74 navedena sodba Westdeutsche Landesbank Girozentrale in Land Nordrhein-Westfalen proti Komisiji, točka 243, in sodba Splošnega sodišča z dne 3. marca 2010 v zadevi Bundesverband deutscher Banken proti Komisiji, T-163/05, ZOdl., str. II-387, točka 35).

159 V ta namen je treba uporabiti merilo, navedeno v izpodbijani odločbi, ki temelji na možnostih podjetja, ki je prejelo pomoč, da zadevne zneske dobi na kreditnem trgu pod podobnimi pogoji. Predvsem se je treba vprašati, ali bi zasebni vlagatelj zadevno transakcijo opravil pod istimi pogoji (zgoraj v točki 112 navedena sodba Cityflyer Express proti Komisiji, točka 51).

160 V obravnavanem primeru je treba navesti, da se je Komisija v točki 28 obrazložitve izpodbijane odločbe oprla na ugotovitev, da družba AFR glede na svoj finančni položaj ne bi mogla pridobiti sredstev na kreditnem trgu pod tako ugodnimi pogoji, kot jih je dobila od tožečih strank, saj sta bili sporni predplačili dodeljeni brez vsakršnega poročstva za zavarovanje vračila, medtem ko sta uporabljeni obrestni meri ustrezali obrestnim meram, ki se uporabljajo za posojila „z običajnim poročtvom“. Iz analize

prakse na finančnih trgih, ki jo je leta 2004 za Komisijo izvedla revizorska družba (glej točki 49 in 53 zgoraj) in na podlagi katere je bilo sprejeto sporočilo iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah, izhaja, da se v okoliščinah z enakim tveganjem kot v obravnavanem primeru, in sicer v primeru podjetja v težavah z nizko ravno poroštev, referenčni obrestni meri doda 1000 bazičnih točk.

161 Poleg tega je Komisija v točkah od 29 do 32 obrazložitve izpodbijane odločbe upravičeno zavrnila elemente, s katerimi so francoski organi skušali dokazati, da je družba AFR ob dodelitvi predplačil še vedno uživala zaupanje svojih bank in strank. Podaljšanje limita na tekočem računu, ki ga je odobrila zasebna banka, je namreč v primerjavi s spornima predplačiloma, ki ju je treba vrniti v treh letih, zelo kratkoročno posojilo, v zvezi s katerim upniki torej ne izvedejo enakih analiz tveganja. Na podlagi dejstva, da upnik lahko pridobi kratkoročno posojilo, torej ni mogoče sklepati o njegovih možnostih za pridobitev posojila z daljšo zapadlostjo, katerega vračilo bo odvisno od njegove sposobnosti preživetja. Poleg tega je za predplačila, ki so jih nakazale stranke družbe AFR, posredno jamčila finančna institucija, kar pomeni, da stranke niso bile izpostavljene tveganjem, povezanim s finančnim položajem družbe AFR, in da zato niso imele pravice zahtevati, da se za izplačilo predplačil opravi analiza finančne trdnosti podjetja, ki je podobna analizi, ki bi jo opravil morebitni upnik, ki bi nameraval odobriti posojilo brez porošstva.

162 Iz izpodbijane odločbe je tako razvidno, da je Komisija v skladu s svojo obveznostjo izvedla analizo, da bi se prepričala, ali prejemnik pomoči ne bi mogel pod podobnimi pogoji dobiti posojila na kreditnem trgu. Sicer pa regija NPDC ni predložila nobenih elementov, ki bi dokazovali, da je bila pri tej analizi storjena očitna napaka pri presoji.

163 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je treba peti tožbeni razlog v zadevi T-267/08 zavrniti kot neutemeljen.

8. Šesti tožbeni razlog v zadevi T-267/08: napačna presoja zneska pomoči

a) Prvi del šestega tožbenega razloga v zadevi T-267/08: nedoločitev zneska pomoči, ki jo je treba vrniti

Trditve strank

¹⁶⁴ Regija NPDC trdi, da mora Komisija ob odreditvi vračila pomoči določiti znesek pomoči, ki jo je treba vrniti. Sodna praksa naj bi dopuščala, da Komisija zaradi posebnih težav izvede približno oceno pomoči, vendar naj bi bile te okoliščine pod popolnim nadzorom sodišča Unije. Komisija naj v obravnavanem primeru ne bi izpolnila vseh obveznosti v zvezi z določitvijo zneska pomoči, saj v izpodbijani odločbi ni nikakršne ocene tega zneska.

¹⁶⁵ Če je Komisija potrebovala pojasnila o obrestni meri, ki se je uporabljala ob dodelitvi pomoči, bi morala zanje zaprositi francoske organe ali na Francosko republiko nasloviti tako zahtevo. Sicer pa naj se Komisija ne bi sklicevala na nobeno posebno težavo pri določitvi natančnega zneska pomoči. Takih težav naj ne bi bilo, ker naj po eni strani petletni rok ne bi bil pretiran za razjasnitev obrestnih mer, ki so veljale ob dodelitvi pomoči julija 2005, in ker naj po drugi strani ugotavljanje, ali je obrestna mera nižja od vrednosti na trgu, za Komisijo ne bi bilo nepremostljiva težava.

¹⁶⁶ Komisija predlaga zavrnitev tega tožbenega razloga.

Presoja Splošnega sodišča

¹⁶⁷ Treba je opozoriti, da v skladu s sodno prakso nobena določba prava Unije od Komisije ne zahteva, da pri odrejanju povračila pomoči, razglašene za nezdružljivo s skupnim trgov, določi natančen znesek, ki ga je treba vrniti. V zvezi s tem zadostuje, da odločba Komisije vsebuje podatke, ki njenemu naslovniku dopuščajo, da ta znesek brez pretiranih težav določi sam (sodbe Sodišča z dne 12. oktobra 2000 v zadevi Španija proti Komisiji, C-480/98, Recueil, str. I-8717, točka 25; z dne 12. maja 2005 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-415/03, ZOdl., str. I-3875, točka 39, in z dne 14. februarja 2008 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-419/06, neobjavljena v ZOdl., točka 44).

¹⁶⁸ V obravnavanem primeru je v točki 58 obrazložitve izpodbijane odločbe znesek pomoči v obliki vračljivih predplačil ocenjen na razliko med dejansko dolgovanimi obrestmi ob zapadlosti vračljivih predplačil in obrestmi, ki bi se zaračunale na podlagi referenčne obrestne mere, ki je veljala ob dodelitvi pomoči, s pribitkom 800 bazičnih točk.

¹⁶⁹ Ti podatki Francoski republiki omogočajo, da sama brez prevelikih težav na podlagi preteklih referenčnih obrestnih mer, ki so bile objavljene na spletnem mestu generalnega direktorata Komisije (GD) za konkurenco, določi znesek pomoči, ki je bila razglašena za nezdružljivo.

¹⁷⁰ Torej je treba prvi del tega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

b) Drugi del tožbenega razloga v zadevi T-267/08: napačna presoja premije za tveganje

Trditve strank

- 171 Regija NPDC trdi, da je Komisija storila očitno napako pri presoji v zvezi s svojo metodo izračuna obrestne mere, ki bi se lahko družbi AFR odobrila na kreditnem trgu in je bila v prvotni odločbi ocenjena kot referenčna obrestna mera, ki je veljala ob dodelitvi pomoči, s pribitkom 800 bazičnih točk.
- 172 Regija NPDC priznava, da je v sporočilu iz leta 1997 o referenčnih obrestnih merah določeno, da je referenčna obrestna mera najnižja obrestna mera, ki se lahko poveša v položajih, ki vključujejo posebno tveganje, vendar meni, da Komisija ni navedla ničesar, da bi dokazala, da je bilo v obravnavanem primeru povečanje referenčne obrestne mere, ki lahko v skladu z navedenim sporočilom znaša „do 400 bazičnih točk ali več“, enako dvakratniku zneska iz tega besedila.
- 173 Ne strinja se s sklicevanjem Komisije v prvotni odločbi na Odločbo Komisije 2007/492/ES z dne 24. januarja 2007 o državni pomoči C 38/2005 (prej NN52/2004) Nemčije za skupino Biria (UL L 183, str. 27), da bi upravičila zadevno povečanje za 800 bazičnih točk. Zadevna primera naj namreč v nasprotju s trditvami Komisije ne bi bila podobna. V zadevi Biria naj bi pomoč obsegala tiho udeležbo v višini več kot 2 milijona EUR do konca leta 2010, kar je dolgoročna udeležba, medtem ko naj bi bilo v obravnavanih zadevah sporno vračljivo predplačilo v znesku 2 milijona EUR, katerega tveganja so porazdeljena med dva ločena subjekta in ki je bilo poleg tega dodeljeno za tri leta, kar

je kratkoročno predplačilo, saj so v sporočilu iz leta 1997 o referenčnih obrestnih merah kot srednjeročna do dolgoročna posojila opredeljena posojila od petih do desetih let. Poleg tega naj bi se v zadevi Biria zadevno podjetje štelo za nestabilno, saj je bil sprejet stečajni načrt, medtem ko naj bi družba AFR, daleč od tega, da bi sprejela tak načrt, sprejela in izvajala sanacijski načrt.

¹⁷⁴ Regija NPDC meni, da Komisija določitve obrestne mere, ki bi se podjetju lahko dodelila na kreditnem trgu, nikakor ne more opreti samo na samostojno odločbo, katere dejanski elementi se poleg tega razlikujejo od položaja družbe AFR. Tako ravnanje naj bi ogrozilo predvidljivost in pravno varnost. Odločanje Komisije na tem področju naj bi bilo tako prepuščeno samovolji. Brez natančnega okvira naj bi se Komisiji omogočila zloraba diskrecijske pravice, ki ji je priznana pri določitvi zneska pribitkov k referenčni obrestni meri, zlasti z uporabo dovolj visokega pribitka, da znesek pomoči ne bi spadal na področje uporabe pravil *de minimis*.

¹⁷⁵ Kot navaja regija NPDC, naj bi Komisija sama priznala pomanjkljivosti svoje metode izračuna referenčne obrestne mere in diskontne stopnje v sporočilu iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah, s katerim se je razveljavilo in nadomestilo sporočilo o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997.

¹⁷⁶ Regija NPDC je v odgovor na pisno vprašanje Splošnega sodišča še dodala, da zavrača novo metodo izračuna, ki se je uporabila v izpodbijani odločbi, ker naj Komisija ne bi pojasnila, ali je bila uporabljena osnova za izračun enoletni Euribor, 3-mesečna obrestna mera na denarnem trgu ali kakšna druga osnova za izračun.

177 Komisija izpodbija utemeljenost trditve regije NPDC.

Presoja Splošnega sodišča

178 Treba je navesti, da se trditve, ki jih je regija NPDC navedla v okviru drugega dela tega tožbenega razloga, razen trditve v točki 176 zgoraj, nanašajo na metodo izračuna, ki jo je Komisija navedla v prvotni odločbi, in ne na tisto v izpodbijani odločbi. Regija NPDC ob prilagoditvi svojih predlogov in tožbenih razlogov zaradi umika prvotne odločbe in sprejetja izpodbijane odločbe namreč tega tožbenega razloga ni preoblikovala.

179 Metoda izračuna premije za tveganje, ki jo je Komisija uporabila v izpodbijani odločbi, se razlikuje od metode, ki se je uporabila v prvotni odločbi. Kot je bilo ugotovljeno v točkah od 49 do 55 zgoraj, ta metoda v nasprotju s prvotno odločbo temelji zlasti na analizi prakse na finančnih trgih, kar zadeva premije za tveganje v primeru kopičenja tveganj, povezanih s plačilno sposobnostjo in ponujenimi poroštvi.

180 Regija NPDC je v odgovor na pisno vprašanje Splošnega sodišča navedla, da je drugi del tega tožbenega razloga ohranila, „ker Komisija ne obrazloži vedno prepričljivo utemeljenosti metode izračuna, ki jo uporabi za oceno pomoči“.

181 Treba je ugotoviti, da trditev regije NPDC zamenjuje vprašanja formalne obrazložitve in vsebinske presoje. V skladu s sodno prakso, navedeno v točki 45 zgoraj, obveznost obrazložitve pomeni bistveno postopkovno zahtevo, ki jo je treba razlikovati

od vprašanja vsebinske zakonitosti spornega akta. Treba je opozoriti, da je bila zadostnost obrazložitve ugotovljena ob preučitvi prvega tožbenega razloga v zadevi T-267/08 in drugega tožbenega razloga v zadevi T-279/08.

- 182 Kar zadeva trditev regije NPDC v točki 176 zgoraj, da v izpodbijani odločbi ni bila pojasnjena osnova za izračun, je treba ugotoviti, da je uporabljena osnova za izračun, to je veljavna referenčna obrestna mera, jasno in natančno določena v sporočilih iz let 1997 in 2008 o referenčnih obrestnih merah, ki sta bili objavljeni v Uradnem listu in na kateri napotuje izpodbijana odločba. V sporočilu iz leta 1997 o referenčnih obrestnih merah, ki se je uporabljalo ob dodelitvi predplačil in do 1. julija 2008, je podrobno določeno, da se referenčna obrestna mera obravnava kot enaka povprečju okvirnih obrestnih mer, zabeleženih prejšnjega septembra, oktobra in novembra, referenčna obrestna mera se med letom spet prilagodi, če se za več kot 15 % razlikuje od povprečja okvirnih obrestnih mer, zabeleženih v zadnjih treh mesecih, za katere so na voljo podatki, pri čemer je bila okvirna obrestna mera za Francijo določena kot petletna medbančna menjalna obrestna mera, povišana za premijo 0,75 točke (75 bazičnih točk). V sporočilu iz leta 2008 o referenčnih obrestnih merah, ki se uporablja od 1. julija 2008, je pojasnjeno, da se izhodiščna obrestna mera izračuna na osnovi enoletne obrestne mere IBOR, podrobno pa so določena tudi pravila za posodobitev te obrestne mere. Sicer pa je mogoče na podlagi preteklih referenčnih obrestnih mer, ki so navedene, kot je bilo opozorjeno v točki 172 zgoraj, na spletnem mestu GD Komisije za konkurenco, zlahka določiti referenčno obrestno mero, ki je upoštevana v obravnavanem primeru. Ta očitke je torej treba zavrniti kot neutemeljen.

- 183 Drugi del tega tožbenega razloga je torej treba zavrniti.

- 184 Iz tega izhaja, da je treba šesti tožbeni razlog v zadevi T-267/08, ki se nanaša na nedoločitev zneska pomoči, ki jo je treba vrniti, v celoti zavrniti.

9. Sedmi tožbeni razlog v zadevi T-267/08: kršitev pravice do obrambe v okviru sodnega postopka in zloraba pooblastil

a) Trditve strank

¹⁸⁵ Regija NPDC navaja, da je Komisija sprejetje izpodbijane odločbe izkoristila za utemeljitev svoje analize, prikrito vključitev dodatnih dejstev in tako za odgovor na njena pisanja, ki jih je predložila v okviru sodnega postopka. Komisija naj bi z vključitvijo novih dejstev v zvezi s sanacijskimi ukrepi, ki jih je predvidela družba AFR, in metodo izračuna zneska pomoči v izpodbijani odločbi skušala odvzeti učinke tožbi, ki jo je vložila regija NPDC, kar naj bi se štelo za kršitev pravice do obrambe in zlorabo pooblastil.

¹⁸⁶ Komisija predlaga, naj se ta tožbeni razlog zavrne.

b) Presoja Splošnega sodišča

¹⁸⁷ Regija NPDC navaja, da je Komisija z vključitvijo novih dejstev v izpodbijano odločbo, s čimer naj bi odgovorila na njena pisanja, skušala odvzeti učinek njeni tožbi, kar naj bi se štelo za kršitev pravice do obrambe v okviru sodnega postopka in zlorabo pooblastil.

188 Najprej je treba preučiti zakonitost umika, ki ga je izvedla Komisija.

189 V zvezi s tem je treba opozoriti na sodno prakso v zvezi z umikom upravnih aktov, ki naslovniku dajejo subjektivne pravice ali podobne ugodnosti. Sodišče je s pridržkom varstva legitimnih pričakovanj in načela pravne varnosti (glej sodbo Sodišča z dne 24. januarja 2002 v zadevi *Conserve Italia* proti Komisiji, C-500/99 P, Recueil, str. I-867, točka 90 in navedena sodna praksa) ter pod pogojem umika v razumnem roku (sodba Splošnega sodišča z dne 12. septembra 2007 v zadevi *González y Díez* proti Komisiji, T-25/04, ZOdl., str. II-3121, točka 97) institucijam Unije priznalo pravico, da zaradi nezakonitosti razveljavijo odločbo, s katero je bila njenemu naslovniku dodeljena ugodnost.

190 To pravico do umika nezakonite odločbe je treba še toliko bolj priznati institucijam Unije, kadar gre za nezakonitost akta, s katerim niso dodeljene pravice, kot je izpodbijana odločba. V tem primeru namreč preudarki v zvezi z varstvom legitimnih pričakovanj in pridobljenih pravic naslovnika odločbe ne nasprotujejo umiku (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 10. julija 1997 v zadevi *AssiDomän Kraft Products* in drugi proti Komisiji, T-227/95, Recueil, str. II-1185, točka 41). Treba je še navesti, da je Komisija navedeni umik pravno zadostno obrazložila v točkah od 8 do 12 obrazložitve izpodbijane odločbe.

191 Komisija je torej prvotno odločbo upravičeno umaknila.

192 V zvezi z vključitvijo novih dejstev v izpodbijano odločbo je treba glede sanacijskih ukrepov, ki jih je sprejela družba AFR, ugotoviti, da je namen te vključitve z vidika Komisije, da se podrobneje kot v prvotni odločbi odgovori na trditve, ki sta jih tožeči

stranki navedli v tožbah. To upoštevanje trditev, ki sta jih tožeči stranki predložili sami, se ne more šteti za kršitev pravice do obrambe v sodnem postopku.

- ¹⁹³ Glede nove obrazložitve metode izračuna premije za tveganje je treba ugotoviti, da resda ni bila predmet kontradiktorne razprave med sodnim postopkom, ki se je nanašal na prvotno odločbo. Po drugi strani pa je bila predmet kontradiktorne razprave pred Splošnim sodiščem, saj sta bili tožeči stranki pozvani k predložitvi pripomb o izpodbijani odločbi. Poleg tega je ta razprava eni od tožečih strank, CAD, omogočila, da navede očitek v zvezi z zakonitostjo nove obrazložitve, ki je bil preučen v točkah od 49 do 55 zgoraj. Načelo kontradiktornosti pred Splošnim sodiščem je bilo torej upoštevano.
- ¹⁹⁴ Iz tega izhaja, da je treba očitek, ki se nanaša na kršitev pravice do obrambe med sodnim postopkom, zavrniti kot neutemeljen.
- ¹⁹⁵ Regija NPDC navaja tudi vključitev novih dejstev v izpodbijano odločbo, s katero naj bi se odvzel učinek njeni tožbi in ki naj bi pomenila zlorabo pooblastil.
- ¹⁹⁶ V skladu s sodno prakso se pojem zlorabe pooblastil nanaša na dejstvo, da je upravni organ uporabil svoja pooblastila za drug namen od tistega, za katerega so mu bila dana (sodbi Sodišča z dne 13. novembra 1990 v zadevi Fedesa in drugi, C-331/88, Recueil, str. I-4023, točka 24, in z dne 10. maja 2005 v zadevi Italija proti Komisiji, C-400/99, ZOdl., str. I-3657, točka 38). Pri odločitvi je zloraba pooblastil ugotovljena le, če je na podlagi objektivnih, upoštevanih in skladnih dokazov jasno, da je bila sprejeta za tak namen (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 9. septembra 2010 v zadevi

Evropaïki Dynamiki proti Komisiji, T-387/08, neobjavljena v ZOdL, točka 159 in navedena sodna praksa).

¹⁹⁷ Regija NPDC v obravnavanem primeru ni predložila dokazov, da je Komisija zlorabila svoje pooblastilo za umik in sprejetje nove odločbe za druge namene, kot sta odprava nezakonitosti prvotne odločbe ter odločitev o obstoju državne pomoči in njeni združljivosti s skupnim trgom.

¹⁹⁸ Očitek o zlorabi pooblastil je zato treba zavrniti.

¹⁹⁹ To pomeni, da je treba ta tožbeni razlog v celoti zavrniti.

²⁰⁰ Iz vsega navedenega izhaja, da je treba ti tožbi zavrniti kot neutemeljeni.

Stroški

²⁰¹ Člen 87 Poslovnika v odstavku 2, prvi pododstavek, določa, da se neuspehi stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni, in v odstavku 3, prvi pododstavek, da lahko Splošno sodišče v izjemnih okoliščinah odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške.

- 202 Treba je navesti, da v obravnavanem primeru Komisija ni predlagala, naj se tožecima strankama naloži plačilo stroškov.
- 203 Treba je tudi ugotoviti, da je Komisija priznala, da je prvotna odločba, na katero sta se ti tožbi sprva nanašali, nezakonita, ker je bila očitno pomanjkljivo obrazložena, in da jo je zato umaknila.
- 204 V teh okoliščinah je treba odločiti, da vse stroške nosi Komisija, razen stroškov, ki sta jih tožeci stranki priglasili po tem, ko jima je bila vročena odločba o umiku prvotne odločbe, in ki jih nosita sami.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (osmi senat)

razsodilo:

- 1. Postopek v zvezi s predlogom za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije Evropskih skupnosti C(2008) 1089 konč. z dne 2. aprila 2008 o državni pomoči št. C-38/2007 (ex NN 45/2007) Francije za Arbel Fauvet Rail SA se ustavi.**
- 2. Tožbi se zavrmeta.**

- 3. Evropski komisiji se naloži plačilo stroškov, razen tistih, ki sta jih Région Nord-Pas-de-Calais in Communauté d'agglomération du Douaisis priglasili po tem, ko jima je bila vročena Odločba Komisije C(2010) 4112 konč. z dne 23. junija 2010 o državni pomoči št. C-38/2007 (ex NN 45/2007) Francije za Arbel Fauvet Rail, s katero je bila nadomeščena odločba C(2008) 1089 konč.**

Truchot

Martins Ribeiro

Kanninen

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourg, 12. maja 2011.

Podpisi

Kazalo

Dejansko stanje	II - 2007
Postopek in nova dejstva med postopkom	II - 2009
Predlogi strank	II - 2011
Pravo	II - 2012
A – Postopkovne posledice umika prvotne odločbe in njene nadomestitve z izpod- bijano odločbo	II - 2012
B – Predlog za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe	II - 2013
1. Dopustnost petega tožbenega razloga iz zadeve T-279/08	II - 2014
a) Trditve strank	II - 2014
b) Presoja Splošnega sodišča	II - 2015
2. Prvi tožbeni razlog v zadevi T-267/08 in drugi tožbeni razlog v zadevi T-279/08: kršitev obveznosti obrazložitve	II - 2017
a) Trditve strank	II - 2017
b) Presoja Splošnega sodišča	II - 2018
Prvi tožbeni razlog v zadevi T-267/08	II - 2020
Drugi tožbeni razlog v zadevi T-279/08	II - 2020
	II - 2069

- Prvi del: pomanjkljiva obrazložitev zvezi z metodo izračuna zneska pomoči II - 2021
 - Drugi del: pomanjkljiva obrazložitev, ki izhaja iz „skupne in povezane“ preučitve predplačil, dodeljenih družbi AFR II - 2024
3. Drugi tožbeni razlog v zadevi T-267/08: kršitev pravice do obrambe ter načel kontradiktornosti, enakosti, dobrega upravljanja, spoštovanja ustavne identitete držav članic in varstva upravičenih pričakovanj; ter prvi tožbeni razlog v zadevi T-279/08: kršitev pravice do obrambe in načela kontradiktornosti II - 2026
- a) Trditve strank II - 2026
- b) Presoja Splošnega sodišča II - 2028
4. Tretji tožbeni razlog v zadevi T-267/08: očitna napaka pri presoji zaradi neupoštevanja pravne posebnosti organa, ki je dodelil pomoč II - 2036
- a) Trditve strank II - 2036
- b) Presoja Splošnega sodišča II - 2037
5. Prvi del četrtega tožbenega razloga v zadevi T-267/08: napačna presoja glede izvora sredstev; in četrti tožbeni razlog v zadevi T-279/08: napačna presoja glede pojma državnih sredstev II - 2038
- a) Trditve strank II - 2038
- b) Presoja Splošnega sodišča II - 2039
6. Drugi del četrtega tožbenega razloga v zadevi T-267/08: napačna opredelitev družbe AFR kot podjetja v težavah; in tretji tožbeni razlog v zadevi T-279/08: napačna presoja glede pojma podjetja v težavah II - 2042
- a) Trditve strank II - 2042

b)	Presoja Splošnega sodišča	II - 2046
7.	Peti tožbeni razlog v zadevi T-267/08: napačna presoja domnevne ugodnosti, ki naj bi jo družbi AFR prinesli vračljivi predplačili	II - 2054
a)	Trditve strank	II - 2054
b)	Presoja Splošnega sodišča	II - 2055
8.	Šesti tožbeni razlog v zadevi T-267/08: napačna presoja zneska pomoči ..	II - 2057
a)	Prvi del šestega tožbenega razloga v zadevi T-267/08: nedoločitev zneska pomoči, ki jo je treba vrniti	II - 2057
	Trditve strank	II - 2057
	Presoja Splošnega sodišča	II - 2058
b)	Drugi del tožbenega razloga v zadevi T-267/08: napačna presoja premije za tveganje	II - 2059
	Trditve strank	II - 2059
	Presoja Splošnega sodišča	II - 2061
9.	Sedmi tožbeni razlog v zadevi T-267/08: kršitev pravice do obrambe v okviru sodnega postopka in zloraba pooblastil	II - 2063
a)	Trditve strank	II - 2063
b)	Presoja Splošnega sodišča	II - 2063
	Stroški	II - 2066